KURTULUŞ

sosyalist dergi

CHP ÜZERİNE

●

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ ÜZERİNE

●

ZİMBABWE'DEKİ DİRENİŞİN DURUMU ÜZERİNE NOTLAR

13

HAZİRAN 1977

KURTULUŞ
sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
HAZİRAN 1977
YIL : 2 — CİLT : 3 — SAYI : 13

Sahibi : **İsmail AYÇİÇEK**/Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : **Mustafa EKER**/Yönetim ve Yazışma adresi: İbrahim Müteferrika Sok. Fazilet Han, Kat : 4, No : 409 ULUS-ANKARA/Abone Bedeli : **Yıllık 75 TL.** dir. Yurt dışı abone bedeli iki katıdır./Her türlü ödeme için : İsmail Ayçiçek, Posta Çeki No: 100994

İÇİNDEKİLER

Dizgi - Baskı
UFUK MATBAASI
İSTANBUL

CHP Üzerine

Bu yazı, seçimden önce, en hararetli seçim çalışmalarının yapıldığı günlerde yazılmıştır. Yayınlandığında seçimler sona ermiş ve «sandık»tan kimin çıktığı belirlenmiş olacaktır.

71 muhtıra darbesinin açtığı dönem bir yanıyla 73 seçimleri ile geride büyük izler bırakarak «noktalanmıştır». 73-77 arası ise 12 mart terörünün, değişik biçim ve örgütlenmelerle devamı olmuştur bir bakıma. Bir diğer yanıyla, sosyalistlerin nefes alabilme olanakları da tekrar bu dönemde doğmuştur denebilir. Bu temel görünümler sosyalistler arasında gerek seçime, gerekse seçime katılan partilere karşı takınılacak tavırların belirleyicisi olmuştur.

Yine bu dönem, sosyalistler açısından, ideolojik karmaşanın sürdüğü, geçmişin değerlendirilmesi ve gerek günümüze gerekse geleceğe ilişkin bakışların bulanıklığı ile devam etmekte ve daha da devam edeceğe benzemektedir. Bu bir yanıyla hâlâ 12 mart'ın darbelerinden sıyrılamamanın görüntüsüyken, bir diğer yanıyla da hareketin hâlâ emekliyor olmasındandır. Hâlâ en temel konularda marksizm adına zırvalar savunuluyor olması da bir diğer nedendir. Veya çok farklı şeyler savunuluyor görünse de, temelde pek farklı işlerin yapılmıyor olmasıdır. Daha açık söylemek gerekirse, bu durum hâlâ sosyalist hareketin işçi sınıfı hareketiyle çakışamama olgu-

sudur. Bu temel gerçeklik kendini teorik karmaşayla gösterdiği gibi, işçi sınıfı içinde yapılacak çalışmayı (siyaseti bir yana koyan) sendikacılıkla özdeş görmeye varan «ekonomizmde» kendini göstermektedir.

Bütün bunların yanında Türkiye'ye özgü yolun yaratılması arayışı içinde olanların tutarlılığını hayat bir kez daha doğrulamaktadır. Çünkü bu bakış dışındaki grupların gerek genel olarak harekete yaklaşımlarındaki tutumu gerekse özel olarak seçime yaklaşımlarındaki tutumları kendi sübjektif niyet ve düşüncelerinin yansımasıdır. Bir başka bakışla da objektif durumlarının tezahürüdür. Oysa somut durum, sosyalistlerin bugün «bir alternatif sunma gücüne sahip» olmamasıdır. (Şüphesiz potansiyel anlamda alternatif olma (!) zırvalarını bir yana koyuyoruz.)

Bu çaresizliğin ifade edilememesi (ayrıca dünyaya bakışlarındaki sakatlık) en güzel biçimde, CHP'de olmayan niteliklerin CHP'ye atfedilmesi, CHP'nin gerçekleştirmeyi vaat etmediği şeyleri, CHP'nin yapacağı işler olarak sayıp, destekleme yarışında olanlarda kendini göstermesidir. (Korkarız bu kuyrukçu anlayış bir CHP iktidarında her türlü direnişe karşı çıkarken, bu iktidarın kıymetinin bilinmesini isteyebilir.)

Bu günkü veriler ışığında (seçim öncesi) CHP hükümet olacağa benzemektedir. (Belki tek başına, büyük bir olasılıkla koalisyon ve mebus pazarı yoluyla) Aslında böyle bir olgunun ışığında geçmişte söylenen ve yapılanlar göz önüne getirilmelidir. Çünkü böyle bir destek anlayışı içinde olanlar, sosyalistlerin seçim ve parlamentoyu nasıl değerlendirmeleri gereği üzerinde bile durmaktan kaçınmışlardır. Bütün bu söylediklerimiz 1 mayıs katliamı sırasında ve buna karşı tepkilerdeki solun perişanlığı

ve dağınıklığı ışığında göz önüne alınırsa, durum daha iyi değerlendirilmiş olacaktır.

«İleri demokratik bir düzen» özlemi içinde olanlar CHP iktidarı ile birlikte Türkiyeyi dikensiz bir gül bahçesi halinde tasarlamaktadırlar. Ülkemiz dinamiklerini bir yana koyan, genel olarak ülkemiz gibi ülkelerdeki bu tür iktidarların objektif sonuçlarını gözardı eden bu anlayış, gelecekte olabileceklere gözlerini kapayıp, dünyayı nasıl görmek istiyorlarsa, bu bakışlarına uygun renklere boyamaya çalışmaktadır. Objektif gerçeği görüp saptayarak, bu gerçek ışığında sosyalistlerin örgütlenmeleri ve mücadele yöntemlerini belirlemeleri gerekir. Bizim gibi ülkelerdeki nispi siyasi istikrarın geçiçiliğini göz ardı etmek, gelecekte sosyalistlerin mücadele olanaklarının ortadan kaldırılması demektir.

Ülkemizde marksizmin en genel belirlemelerinin tartışılabiliyor olmasından daha önce söz etmiştik. Bu durum kendini özellikle CHP iktidar olunca daha net çizgilerle gösterecektir. Bir kısım bulduğu «ileri demokratik düzenin» nimetleri ile meşgulken, bir diğer bölümde faşizmi daha kalın örtülerle sarıp «gizlemekle» meşgul olacaktır.

Esas olarak CHP kitlelerin taleplerini dile getiriyor görünmüştür. Aslında CHP'nin umut haline gelmesini sağlayan faktörde budur. Fakat bütün bu parlak söylevler, gerekse programda yansıyan, hangi maddi temellere dayalı olduğu gösterilmeyen öneriler, CHP'nin objektif görevini yansıtmaktadır. Bu görevde sınıflararası uzlaşmaya yönelik, sınıf çelişkilerini törpülemeye yöneliktir. Esas olarak CHP'nin gerçek yüzü belli ki iktidar olmasıyla görünecektir. Bu, zaten sosyalistlerin güçsüzlüğü nedeniyle de böyle olmak durumundadır.

Aslında bugün CHP'de görülen bir çelişkide, programın keskinleşmesine karşın parti yapısında

görülen tasfiyeler ve bugün partiye egemen olanların eğilimleridir. Söz gelimi 76 programında «Emeğin Üstünlüğü» başlığı altında şu görüşlere yer verilebilmektedir :

«Emeğin yarattığı değer emeği verenlerde birikmelidir, bu birikimin toplum yararına nasıl kullanılacağını emeği verenler saptamalı ve yaşamlarını emekleriyle kazananlar çalışma koşullarını düzenlemekte de yetkili olmalıdır.» (s. 25)

Sosyal demokrasi tarihi olarak sınıflar arası barışı gerçekleştirme çabası içindedir. Ülkemizdeki temsilcileri de daha farklı olamazlar. Biliyoruz ki, bu niteliklerini geçmişe sünger çekerken göstermişlerdi. Daha sonra da aynı felsefeleri, kendini, faşistlerin saldırılarına karşı «göğüs açıp mücadele» taktikleri önerdiklerinde gösterdi. Oysa görüyoruz ki hayat, her geçen gün bu önerilerin geçersizliğini kanıtlamaktadır. Artık CHP yöneticileri yana yakıla iktidara geldiklerinde kanun çerçevesinde hesap soracaklarından bahsetmektedirler. Bu tutumlari, sınıf gerçeğinin sınıf mücadelesinin kaçınılmazlığının, itiraf etmeselerde, ifadesidir.

Görülüyorki sınıf gerçeğini göz ardı eden CHP, programından yukarıya aldığımız satırlarda olsun, pratikte etmek zorunda kaldığı sözlerde olsun, sorunlara sınıfsal açıdan eğilmek zorunda kalmaktadır. Fakat biz esas olarak CHP'yi ettiği sözlerden çok, hayata yönelik yaptıklarıyla ölçeceğiz. Şüphesiz, bu gerçek CHP'nin laftaki tutarsızlıklarını da sergilemekten bizi alıkoymayacaktır. Biliyoruzki CHP'nin bu tavrı temsilcisi olduğu sınıf ve tabakaların görüşlerini yansıtmaktadır.

CHP, «bu düzen değişmelidir», «bozuk düzen» sloganlarını ne kadar sık tekrarlarsa tekrarlasın, son analizde kapitalizme karşı çıkmamaktadır. Buna karşın yine aynı programda «Halkın Kendini

Yönetmesi» başlığı altında şu satırlara rastlanabilmektedir :

«Ekonomik ve siyasal gücün sayılı kişilerde yoğunlaşması da, bir yandan yine halkın örgütlenmesi ve ekonomik güçlenişiyle bir yandanda devletçe önlenmelidir. Halkın doğrudan yönetimi veya etkin denetimi dışında kalan siyasal güç alanları böylece giderek daraltılmalıdır.» (s. 28)

Görüldüğü gibi CHP kapitalizme karşı çıkmadan, kapitalizmin yasalarının işlerliğini ortadan kaldırma iddiasındadır. Yani CHP bir sihirbaz gibi davranmaktadır. Doğa yasaları nasıl kaçınılmaz gerçekliklerse, toplum yasaları da böyle gerçekliklerdir. Eğer üretimde temerküz ve yoğunlaşma nasıl kaçınılmazsa, kapitalizmde tekeller ve siyasette onların ağırlıkları da o kadar kaçınılmazdır. Ayrıca bilindiği gibi, lafta da olsun CHP tekellere de pek yüklenememekte anlamsız bir aracı-tefeci teranesiyle işleri yürütmektedir. Kimdir bu aracılar?

«Pirinç darlığı ve bu darlıktan yararlanarak, bazı aracıların üreticiye ödenenden üç misli yüksek fiyata pirinç satabilme olanağını bulabilmeleri de bu türlü bir sermaye birikimi politikasının sonucudur.» (Ak Günlere, s. 15)

Görülüyor ki, bizim gibi ülkelerin sermaye birikimi diye bir problemleri vardır. Bu ülkemizde kimlerin sorunudur? Dün merkez bankasının genel müdürlüğünü ve T. C. hükümetinin başbakanlığını yapan Naim Talu'nun vekilharçlığını yaptığı Sabancıların. Bir banka kurarak Sabancılar'ın akıllıca davrandığını ileri süren ve «akıllanarak» Garanti Bankasını satın alan, Merkez Bankası ortaklarından Vehbi Koç'ların, v.d. Yani sermaye birikimi ülkemizdeki tekelcilerin önemli bir problemidir. (Bu durum kendini işçi dövizlerine yönelen saldırılarda da göstermektedir.) Zaten onlarda «teşkilatlanma-

mış kredi piyasasından» şikayetçidirler. Zaten onlarda, ülkemizi «özgürce» sanayileştirememekten şikayetçidirler.. Kaynakların çarçur edilmesine karşıdırlar. 73 seçim bildirgesi «Ak Günlere» broşüründe, «çağ dışı ekonomik tutum» başlığı altında plansızlıktan yakınılmakta nasıl bir pahalılıkla yüzyüze gelindiği anlatılarak, enflasyonist politika yerilmekte ve aracıların vurgunculuğu, pirinçcilerin yüksek fiyatlarla üreticilerin sırtından sermaye birikimi politikası izledikleri anlatılmaktadır. Yine daralan iç pazar esprisiyle tarıma ağırlık vererek pazarın genişletilmesi önerisi ortaya atılmaktadır. Bu tür çareler kimin derdine derman olacaktır ortadadır. Ve bu tür çarelere kimler karşı çıkar o da ortadadır. Zaten ülkemizde, daha önce de belirttiğimiz gibi, tekelcilerin en büyük sorunu pazar ve sermaye birikimidir. Programlarda fazla bir değişiklik olmamakla birlikte bazı iş adamlarının CHP'ye karşı tavırlarındaki değişiklikler ilginçtir.

«Bu günkü program konusunda bence ekonomik çıkarlar açısından iş adamlarının endişe duyabilecekleri bir şey yok.» (TÜSİAD yönetim kurulu üyesi Ali Koçman)

Aslında 73 programı konusunda da «işadamlarının endişe duyabilecekleri bir şey yok»tur. Belkide endişe doğuran faktörler çok daha değişiktir. Ve bunlar da giderilmiştir. Hemde parti içi demokrasi yerle bir edilerek, programda değişiklikler yapılarak. Bir tekelcinin ağzından:

«Mesela ak günlerde kaç tane tekelci sermaye lafı geçiyorsa, oturup altlarını birer birer çizmiştim.. Bunun gibi sloganlar yeni programda terk edilmiş gözüküyor..» (Cumhuriyet Gazetesinden)

Ayrıca, işadamlarının halka açık holdingleri acele piyasaya sürmeleri de, «Ak Günlerin» halk sektöründen duydukları rahatsızlığın bir ürünüdür.

Ve halk sektörü yeni programda, biraz ismi birazda muhtevası değiştirilerek, görünmez olmuştur.

CHP'nin en büyük eksikliği sık sık sorunun sınıfsallığını gözden kaçırmasıdır. Soyut bir halk edebiyatıyla, ve «tarafsız» bir devletle bütün sorunları halletmektedir. 76 programında «Sınaileşme ve Demokratik Devrimcilik» başlığı altında ne tür bir devrimci süreç izleneceği açıklanmaktadır.

«Sınaileşme yalnız üretimde ve ekonomide yeni bir aşamaya geçiş değildir. Bunun ötesinde sınaileşme bir toplumsal siyasal kültürel değişim sürecidir.» (s. 53)

Bu süreç sonunda ne olacaktır sorusu, şöyle cevaplanmaktadır.

«Sınaileşmeyle birlikte geleneksel toplum kendini aşar ve SANAYİ TOPLUMU'na dönüşür.» (s. 54)

Şüphesiz bu yeterli değildir (!)

«Gerçek anlamda sanayi toplumuna geçiş, toplum yapısını ve üretim biçimiyle ilişkilerini temelden değiştirmesi bakımından bir devrim niteliği taşır.» (s. 55)

Nasıl olacak bu iş?

«Bu devrimi en hızlı biçimde ve en sağlıklı yoldan gerçekleştirebilmek için **devrimci bir yönetim gereklidir.»** (s. 62) (abç)

Oldukça karışacak ama yine biz CHP mantığını kendi laflarıyla tamamlayalım. «Halkın Kendini Yönetmesi» başlığı altında :

«Ekonomik ve siyasal gücün sayılı kişilerde yoğunlaşması da, bir yandan yine halkın örgütlenmesi ve ekonomik güçlenişiyle bir yandan da devletçe önlenmelidir. Halkın doğrudan yönetimi veya etkin denetimi dışında kalan siyasal güç alanları böylece giderek daraltılmalıdır.» (s. 28)

Görüldüğü gibi devlet nedir? Kimin işine yarayan bir alettir? Öyle her sınıfın çıkarlarını koruyabilir mi? soruları muallakta kalmaktadır. (CHP demokrasi için de, hangi sınıf için sorusunu getirmemektedir) Oysa devlet hakim sınıfların egemenliklerini sürdürmeye yarayan bir cihazdır. Öyle hem özel girişimcilerin, hem halkın çıkarlarını koruyacak devlet pek akla yatkın değildir. Bu bakımdan şu sözler anlamsızdır :

«Özel girişim olacaktır bu düzende : fakat aşırı kârlarla halkı ezemeyecektir ve ekonomiye de, devlet yönetimine de egemen olamayacaktır.» (Ak Günlere, s. 24)

Aslında, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Ve Hür Teşebbüs Konseyi başkanı Halit Narin bu sözlerin anlamsızlığını oldukça güzel ve kestirme bir şekilde açıklıyor :

«Halk partisininde yeni modeller aramaktan vaz geçmesi yerinde olur. İki model var. Birincisi komünist model, diğeride batının benimsediği liberal sistem. Bir üçüncüsü yok.» (Cumhuriyet gazetesinden)

Görüldüğü gibi sınıfsal perspektiften ayrıldıkça CHP hemen ikaz edilmektedir. CHP'nin bir diğer çıkmazı da bu gün savunduğu siyasal demokrasi ile kapitalizmi uzlaştırmaktaki güçlüğüdür. Bilindiği gibi CHP kapitalizme karşı değildir. Ayrıca uluslararası planda etkin, sosyalist enternasyonale üye olmuştur CHP. Enternasyonalin en etkin sözcüleri metropollerin siyaset adamlarıdır. CHP de metropollerdeki kadar «demokrasi» istemektedir Türkiye için. Oysa onlar emperyalist, Türkiye ise sömürülen bir ülkedir. Metropoller başka ülkeleri sömürmenin olanaklarına sahiptir. Oysa Türkiye tam aksi problemlerle yüzyüzedir. Yine Türkiyenin bu durumuna ilişkin güzel bir örnek, hararetli CHP savunucusu

Ertuğrul Soysal'ın söyledikleridir. Soysal aba altından sopa göstermektedir.

«Sanırım ki, demokrasi bir süre askıya alınır, askerlerin kontrolu altına girer. Beni böyle bir özlem içinde zannetmeyiniz. Askeri idarenin devlet ve ekonomi yönetiminde başarılı olduğuna dair örnekler yoktur. Ama Ecevit deneyinin başarısızlığı halinde böyle bir durum kaçınılmaz olur.» (Cumhuriyet gazetesinden)

CHP'nin önemli bir tutarsızlığıda, tekellerin egemenliğini kırma, kapitalizmin pisliklerinden arınma çabası içinde görünürken, bu hedeflere, batıdan kopmadan tam aksine batı ile bağların sıkılaştırılmasiyle ulaşılabileceği inancında olmasıdır. Yani kapitalizmin en gelişmiş ülkeleri ile bağları sıkılaştırarak.

«CHP Avrupa Ekonomik Topluluğu ile ilişkilerimizin sürdürülmesinden yanadır. CHP Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğuna tam üye olarak katılmasını, ekonomik açıdan olduğu kadar siyasal açıdan da yararlı görür.»

(...)

«Ancak, Avrupa Ekonomik Topluluğunun bütünleşme hareketi içinde Türkiyenin topluluğa yük olması da, topluluğun Türkiye'ye yük olması da, çok sakıncalıdır.» (Ak Günlere s. 223)

Her şeyden önce Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğuna nasıl yük olabileceğine pek akıl erdiremedik. Ama metropollerin halen taşınan «yük»ü Türkiye'nin üzerinden nasıl kaldırılacaktır? Buna ilişkin önlemler nedir, ne olabilir? Sorularına, Ak Günlere bildirgesinde cevap yoktur. Yani Türkiye nasıl bağımsız bir ülke olacaktır? Bu sistem içinde kalıp bağımsız olmak mümkün müdür? Sorularına da cevap yoktur bildirgede.

Görüldüğü gibi CHP Türkiye'de kapitalizmi ortadan kaldırmadan, kapitalizmin problemlerinden sıyrılmak, ülkemizi sömüren ülkelerde bağları koparmadan bağımsız bir ülke yaratmak iddiasındadır. CHP'nin bu tutarsızlığının temel nedeni bilimselliğe sırt çevirmesidir.

Yazıya son vermeden değinilmesi gereken bir yanıda CHP'nin demokratlığıdır. CHP Türkiye'de Türklerden başka ulus tanımamaktadır. Söz gelimi Ak Günler bildirgesinde «Bölgeler arası sosyal adalet» başlığı altında Doğu ve Güneydoğu'nun azgelişmişliği üzerinde durulur ve nedenleri şöyle sıralanır :

«1. Bu bölgelerin yarı-feodal sosyal yapısı

2. Devletin bağışlanmaz ihmali

3. Ekonomiye devletin değil, tümü ile özel girişiminde değil, daha çok tekelci sermayenin yön vermesi : tekelci sermayenin de, ekonomik faaliyetlerinde ülke sorunlarını, ihtiyaçlarını ve sosyal adalet ilkesini gereğince dikkate almaması.» (Ak Günlere s. 45)

Görüldüğü gibi doğu ve güneydoğu Anadoluda yaşayan halk (yani Kürt'ler) görmezden gelinmekte ve sonuçlar sebep olarak gösterilmektedir. Gerçi aynı bölümde esas neden itiraf edilir.

«Bazı kimseler ve yöneticiler, doğu ve güneydoğu Anadolu'nun **etnik** sorunlarını gözlerinde çok büyütürler ve gözlerde büyütülen **etnik** sorunların yarattığı kuruntu ve korkularla da baskı ölçüsüne varan tedbirlere başvurulur.» (Ak Günlere s. 49)

Şüphesiz bu anlattıklarımızdan CHP'yi diğer hakim sınıf partileri ile aynı kefeye koyduğumuz, aralarındaki farklılıkları göz ardı ettiğimiz sonucu çıkarılmamalıdır. CHP'yi statik bir olgu olarak alıp değerlendirmek bizi hatalı sonuçlara götürebilir. Eğer biz CHP'yi tek parti döneminin partisi olarak

ele alırsak ve bu değerlendirme ışığında hareket edersek her şey bir yana Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısında meydana gelen değişikliklere gözlerimizi kapamış oluruz. Biliyoruz ki CHP sol edebiyatına TİP'in gelişmesine set çekmek için başvurmuştur. Ortanın solu ile yola çıkan CHP sosyal demokrasi aşamasından sonra bu gün demokratik sol «aşamaya» ulaşmıştır. ÇHP'nin daha radikal bir platforma çekilebilmesi sosyalistlerin tutarlılığı ölçüsünde olacaktır. Bu günkü gerçekler ışığında bu platform anti-faşist mücadele platformudur.

KURTULUŞ

Demokratik Kitle Örgütleri Üzerine

1 — SORUN NASIL ELE ALINMALIDIR?

Demokratik Kitle Örgütleri anlayışına ilişkin, bugüne dek çok şeyler söylendi. Bu sorunu yanlış olarak değerlendirip, bu tip örgütlenme temeli üzerinde işçi sınıfının bağımsız siyasi hareketini yaratmak niyetiyle yola çıkanlar olduğu gibi, bu tip örgütleri küçümseyip, onların, devrimci hareket ve emekçi kitlelerin kurtuluş mücadelesi açısından önemini halen kavramayanlar da var.

Günümüzde bu konuya ilişkin tartışmalar devam etmekle birlikte, devrimcilerin sorunu genel hatlarıyla nasıl değerlendirdikleri, büyük ölçüde ortaya konmuştur. Tüm bunlara rağmen, bugün demokratik kitle örgütlerinde birbirine yakın şeyler söyleyen ve hatta en kaba hatlarıyla Türkiye devrimine bakış açıları birbirine paralellik gösteren değişik siyasi gruplar bile, bu örgütlerde birbirine tahammül göstermemekte, adeta, her grubun kendi kitle örgütünü ayrı kurmaya zorlanması gibi tavırlar geliştirilmektedir. Bu durumu doğal karşıladı-

ğımız, doğru veya kaçınılmaz bir gelişme olarak nitelendirdiğimiz zannedilmemelidir. Sorunu güçleştiren ve karmaşık bir hale getiren, elbette ki birtakım nedenler vardır. Bu nedenlerin başta geleni ve en önemlisi, devrimci hareketin içinde bulunduğu konumdur.

Türkiye somutuna ilişkin görüşlerimize; devrim anlayışımıza, parti ve çalışma tarzı anlayışlarına nasıl yaklaşılması gerektiği şeklindeki bazı temel sorunlara, en genel hatlarıyla da olsa, bugüne kadar kısaca değinmeye çalıştık. Özellikle de önümüzdeki devrimci adımın niteliğini ve bu devrimin çözmesi gereken hedefleri, yine kabaca da olsa, ortaya koymaya çalıştık. Ayrıca, bugün devrimci hareketin en önemli sorununun, örgütlenme sorunu olduğunu ve partileşme süreci içinde olduğumuzu, buna bağlı olarak da ideolojik mücadelenin içinde bulunduğumuz bu ortamda, önemli bir görev olarak karşımıza dikildiğini vurguladık. Elbette ki demokratik kitle örgütlerine yaklaşımımız, bu çerçevede olacaktır. Bu sorun, genel anlayışımızın bir ürünü olmalı, ondan kaynaklanmalıdır.

Demokratik kitle örgütlerinin önemi üzerinde bu kadar çok tartışılmasının nedenlerinden birisi de, siyasi gruplar arasındaki mücadelenin, en çok bu örgütler içinde keskin boyutlara ulaşmış olmasıdır. Birçok grubun, kendi iradesini bu örgütlere hakim kılmak için devrimci yöntemler dışında, her türlü burjuva yöntemlerine de başvurmaktan çekinmemesi, sorunun daha da büyümesini ve karmaşık bir hale dönüşmesini sağlamaktadır.

Genel olarak tutarlı bir örgütlenmenin olmaması, bu konulardaki kargaşalığın demokratik kitle örgütlerine de yansımasının en önemli nedenidir. Açıktır ki, sıhhatli bir örgütlenme yaratıldıkça, kitleler içinde maddi bir güç haline gelindikçe, bugün için-

de bulunduğumuz kargaşa, dağınıklık ve örgütsüzlük ortamı da ortadan kaldırılacaktır. Partileşme sürecinde önemli adımlar atıldıkça, işçi sınıfının bağımsız siyasi örgütlenmesinde ilerledikçe ve tüm bunlar kitlelerle birlikte ve onların gözleri önünde hayata geçirildikçe; demokratik kitle örgütlerinin önemi, daha doğru bir biçimde kavranılacak, bu örgütler gerçek işlevlerine daha çok kavuşturulacaktır.

2 — GENEL OLARAK ÖRGÜTLENME VE MÜCADELE ANLAYIŞI:

Bilindiği gibi, işçi sınıfının mücadelesi, ideolojik, politik ve ekonomik-demokratik olmak üzere değişik alanlarda ve değişik biçimlerde cereyan eden çok yönlü bir mücadeledir. Tüm bu biçimler arasındaki diyalektik ilişki doğru kavranılmazsa ve somut koşullarda ağırlıkla ön plana çıkan mücadele biçimleri yanlış tesbit edilirse, sıhhatli ve tutarlı bir mücadele sürdürmenin olanakları da ortadan kalkar.

İşçi sınıfı, bu çok yönlü mücadelesini örgütlü vermek zorundadır. Çünkü örgütlü mücadele, yenilmesi en güç olan mücadeledir. İşçi sınıfının da bu örgütlü mücadeledeki en büyük silahı, partidir. Sömürüden kurtulma, kendisiyle birlikte diğer ezilenleri de her türlü baskı ve zulümden kurtarmak için, işçi sınıfı, sadece partisiyle değil, kitlelerin değişik kesimlerinin özlem ve talepleri doğrultusunda hareket eden örgütleri de bu genel mücadeleye katmalı, onların mücadelesini, kendi bağımsız siyasi politikasına çekmeli ve ezenlere karşı, böylece çok daha örgütlü ve güçlü bir şekilde savaşmalıdır.

Demek ki en önemli görev, bu üçlü mücadeleyi hayatın her alanında sürdürecek bir örgütlenmenin yaratılması olmalıdır.

«Kitleleri devrim mücadelesine katmak, onları devrim mücadelesinde yönlendirmek, kıcasası, kitleleri devrim için örgütlemek sosyalist hareketin her dönemde en acil, en önemli meselesidir. Özellikle proletaryanın devrimci bir partisinin bulunmadığı ülkelerde örgütlenme, örgüt meselesi hareketin karşısına dikilmiş en temel, en hayati görevdir.» (Kurtuluş, Sayı 11, s. 31)

Sorunun daha anlaşılır bir biçimde değerlendirilmesi için bu üçlü mücadeleden ne anladığımızı ve bu mücadeleler içinde demokratik kitle örgütlerinin yerinin ne olduğunu kısaca açıklamaya çalışalım:

a) İdeolojik Mücadele:

Mücadele, bir yandan burjuvaziye, onun işçi sınıfı ve diğer emekçi kitlelere yönelik ideolojik saldırılarına ve her türlü yalan ve demagojisine karşı sürdürülürken; diğer yandan da, işçi sınıfı hareketini hedeflerinden saptırmayı amaçlayan oportünist ve revizyonist görüşlere karşı da yoğun bir mücadele yürütülmelidir.

İşçi sınıfının ideolojisi Marksizm-Leninizmdir. Bu ideoloji işçi sınıfına dışardan iletilir. Yani işçi sınıfına onun sınıf çıkarlarını koruyacak ve onu «kendisi için bir sınıf» olma düzeyine yükseltecek olan bilinç, dışardan götürülür. Bu görev de ,işçi sınıfının ideolojisini benimsemiş aydınlara düşer. Bilindiği gibi, bu aydınların, proletarya aydını sıfatını taşımalarının en önemli kıstası, bu ideolojiyi sınıfa götürmede, kitlelerle bağlar kurmada gösterdikleri çabalarla değerlendirilir.

İşçi sınıfı, kendiliğinden sosyalist ideolojiyi benimsemez. Günlük mücadele, işçi sınıfını bilinçlendirir ama, bu mücadele işçi sınıfını «kendiliğinden sınıf olmak»tan kurtaramaz. Kendiliğinden mücadelenin varacağı yer, esas olarak sendikal bilinçle sınırlı kalır.

İdeolojik mücadele, önemli ve güç olan bir mücadeledir. Çünkü, «devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz» (Lenin). İşçi sınıfı ideolojisini güçlü kılan, onun kitleler içinde (işçi sınıfı arasında), maddi bir güç haline getirilmesidir.

Bugün, genel olarak aydınlar seviyesini aşamayan, işçi sınıfı hareketiyle birleşememiş devrimci hareketimizin konumu açısından ideolojik mücadelenin önemi daha bir önem kazanmaktadır. Sosyalizmi, onun genel ilkelerini tutarlı olarak savunmak ve sağlam bir ideolojik mücadele geleneğinin olmadığı geçmişimizden doğru dersler çıkarmak, günümüzün en acil sorunlarından birisidir. (1)

b) Politik Mücadele :

Bu mücadele çok yönlü, karmaşık ve geniş kapsamlıdır. İktidarı hedef alan ve düzenin her türlü baskısına, zulmüne karşı yönelmiş, bunları ortadan kaldırmayı amaçlayan bir mücadeledir.

İşçi sınıfı, ezilenlere yönelik saldırılara karşı koyarken ve kitlelerin memnuniyetsizliğini siyasi *iktidara yöneltmeye çlışırken; toplumdaki baskı ve* sömürünün her görünümünden, kendi siyasi hedefleri doğrultusunda yararlanmalıdır. Kitleleri bilinçlendirme ve örgütlemenin yolu buradan geçer. Düzenin her pisliğini sergilemeden, bunlardan doğru siyasi sonuçlar çıkarıp, kitleleri siyasi gerçekleri açıklama kampanyası etrafında örgütleyip ve aynı zamanda kitlelerin kendi deneyleriyle de öğrenmelerini sağlayacak yöntemleri hayata geçirmeden, siyasi mücadele (politik mücadele) başarıya ulaşamaz.

Politik mücadele, sınıflar arasındaki mücadelenin belirleyici yanıdır. Ve bu mücadele, ezilen sınıflar tarafından iktidarı almayı açıkça amaçlayan bir hale dönüştüğü zaman, politik mücadele, çok daha yaygın ve çok daha belirleyici olur.

Politik mücadele çok yönlüdür dedik. Örgütlenmiş bir biçimde, bir bildiri dağıtımından tutun da siyasi nitelikteki kitle eylemlerine kadar; silahlı eylemlerden tutun da ayaklanma biçimindeki eylemlerin tümünü; politik mücadelenin kapsamı içinde değerlendirmek yanlış olmaz. Bu mücadele biçimlerine politik nitelik veren şey, onların iktidarı hedefleyen ve sınıflar mücadelesini bu yönde hızlandıran özellikte olmalarıdır.

Her ülkenin somut koşullarında, bu mücadelenin değişik biçimleri ağırlıkla ön plana çıkabilir. Örneğin; politik mücadelenin en üst ve en etkili biçimi olan **silahlı mücadele**nin temel alınacağı bir aşamaya geçmeden önce, uzun veya kısa süren (somut koşullara göre değişir), bir **siyasi mücadele** döneminden geçmek gerekebilir.

Özellikle bugün politik mücadele ve buna ilişkin tartışmalar, ülkemiz devrimci hareketi içinde de sürmektedir. Oysa, sorun bir anlamda açık olarak ve devrimini zafere ulaştırmış ülkelerin deneyleriyle de, ortaya konmuştur. Marksizm-Leninizm bütün mücadele biçimlerini benimser ve onların arasında, şunlar bu dönemde, şunlar da başka bir dönemde geçerlidir, tartışmasına girişmez. (2)

c) Ekonomik-Demokratik mücadele:

İşçi sınıfının çalışma şartlarını düzeltmek ve daha iyi yaşam koşullarına kavuşmak için verdiği mücadele, ekonomik mücadeledir.

İşçiler, işgüçlerini daha elverişli şartlarda satmak için bir arada, yani kollektif olarak bir mücadele verir ve bunları da örgütlü olması ölçüsünde gerçekleştirebilir. Genellikle tek tek işçiler bile sömürüye dayanan burjuva düzeninin içinde, birtakım ekonomik haklar için mücadele edilmesi veya en azından bu hakların korunması gerektiği bilincine sahiptir. Onun için, kitleleri bilinçlendirmek,

onlarla bağlar kurup, bu bağları geliştirmek açısından bu ekonomik hak ve taleplerin gerçekleşmesi doğrultusunda mücadele sürdürmek, önem kazanmaktadır. Kitlelerin acil talepleri etrafında, onları bu taleplerin yerine getirilmesi için mücadeleye sokarak, bu mücadeleyi ekonomik mücadele platformu dışına taşırmak; işçi sınıfının çıkarlarının savunulması (politik mücadelenin gereklerinin yerine getirilmesi) açısından da zorunludur.

Ekonomik-demokratik mücadele, salt işçilerin mücadelesiyle sınırlı değildir. Bizim gibi ülkelerde, işçi sınıfı dışında toplumun diğer ezilen kesimlerinin de içinde yaşadıkları koşulları düzeltmek, daha iyi hayat şartları elde etmek için verdikleri bir mücadele vardır. Örneğin, bugün öğrenci gençliğin akademik talepleri, can güvenliği-öğrenim özgürlüğü, özerk ve demokratik üniversite, vb. talepleri; memur ve öğretmenlerin özlük ve meslek sorunlarına ilişkin talepleri, grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı vb. talepleri; hep ekonomik-demokratik mücadelenin kapsamı içine girer. Bu nedenle soruna, daha geniş boyutlarda bakılmalı ve işçiler dışında kalan diğer ezilen kitlelerin de demokratik talepleri uğruna mücadelesi, işçi sınıfının ekonomik mücadelesiyle aynı çerçevede değerlendirilmeli ve bu mücadelenin bir parçası olarak ele alınmalıdır.

Bu mücadele biçimi, bazı hedeflere ulaşmakla birlikte, özellikle geri bıraktırılmış ülkelerde, bu tür taleplerin gerçekleşmesi olanağı, büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. Hatta bazı taleplerin gerçekleşmesi bir siyasi iktidar sorunu bile olabilir. Zaten tüm bu ekonomik-demokratik taleplerin gerçek anlamda çözümü ve teminat altına alınması, siyasi iktidarın ele geçirilmesiyle ancak sağlanabilir.

Demek ki ekonomik-demokratik mücadele, sömürüyü tümüyle ortadan kaldırmaz. Sadece belli

koşullarda, bazı başarılar elde edebilir. Ama bu başarıların da geçici olduğu, kalıcı olmasının koşulunun bir siyasi iktidar sorunu olduğu unutulmamalıdır.

Yalnız bu gerçekler bizleri ekonomik-demokratik mücadeleyi, kitlelerin acil talepleri, iyi hayat koşulları, vb. için mücadele etmeyi küçümsemeye götürmemelidir. Tam tersine, eknomik-demokratik mücadele platformu bazen çok önem kazanabilir. Bazen de kitlelerin en çok ilgilendiği bir demokratik talebinin çözümü için verilen mücadele, onların siyasi gerçekleri çok daha kolayca kavramasına da neden olabilir.

İşçi sınıfının bu üçlü mücadelesi, kendi içinde çok yönlü olan bu mücadele biçimleri arasında, şüphesiz ki **temel olanı** önceden de belirttiğimiz gibi, politik mücadeledir. Diğer mücadele biçimleri (ideolojik ve ekonomik-demokratik mücadeleler) bu temel mücadelenin başarısı için verilmeli, yani politik mücadeleye tabi ve ona bağımlı olmalıdır.

3 — DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ :

İşçi sınıfı, mücadelesini örgütlü olarak verir ve bu mücadele işçi sınıfının esas silahı partidir, demiştik. Demokratik kitle örgütleri sorunu ele alınırken onların parti ile olan ilişkileri de doğru olarak değerlendirilmelidir.

İşçi sınıfının ve diğer ezilen kitlelerin ekonomik-demokratik mücadelesi, daha çok demokratik kitle örgütleri aracılığıyla sürdürülür. Demek ki, demokratik kitle örgütlerinin esas mücadele platformu ekonomik-demokratik mücadeledir.

İşçiler ekonomik mücadelelerini, mesleki örgütlerle, yani sendikalar aracılığıyla yürütür. Diğer kesimler de kendi sorunlarının çözümü için, kendi kit-

le örgütlerinde örgütlenerek (öğretmen ve memurlar, öğretmen ve memur örgütlerinde; gençler, gençlik derneklerinde; vb.) bir mücadele sürdürür.

Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, işçi sınıfının üçlü mücadelesi arasındaki diyalektik bağın, yani politik mücadelenin belirleyici bir önemde olmasının, aynı zamanda örgütlenme konusunda, parti ve demokratik kitle örgütleri arasındadaki ilişkiye de yansımasıdır. Bu anlamda, örgütler platformunda da belirleyici olan, ağırlıkta olan, partidir. Demokratik kitle örgütleri, mücadelelerinde partiye bağımlı olmalıdır sözlerinin anlamı budur. Çünkü tayin edici olan politik mücadele ve işçi sınıfının siyasi örgütü olan partidir.

İşçi sınıfının iradesini yansıtan merkezi örgütün, devrimi zafere ulaştıracak olan, kitlelere öncülük edebilecek nitelikte bir örgüt olan partinin; ekonomik-demokratik platformda mücadele eden demokratik kitle örgütlerinden farklı bir nitelikte olacağı apaçıktır.

İşçi sınıfının partisi, bir savaş örgütüdür ve aynı zamanda bir devrimciler örgütüdür. Bu partinin çalışma esasları, genel olarak gizliliktir. Ve yine açıktır ki parti, öyle alabildiğine geniş ve herkese kapılarını açık tutan bir örgüt değildir.

Oysa ekonomik-demokratik mücadeleyi yürütecek olan demokratik kitle örgütü, alabildiğine geniş olmalı ve çalışma esasları mümkün olduğu kadar gizlilikten uzak olmalıdır. Yine bu örgütlere girmenin ölçütleri de bir partiye girmenin ölçütlerinden çok farklıdır. Demokratik kitle örgütleri, koşullara uygun bir biçimde, örgütlendikleri kesimde en geniş kitlelere açık olmalıdır. (3)

Demokratik kitle örgütlerinin **örgütsel bağımsızlığı** sorunu da, bu açıdan değerlendirilmelidir. Bu bağımsızlığın sınırı, bazen çarpıtılarak **politika-**

nın bağımsız olması biçiminde anlaşılmaktadır. Oysa demokratik kitle örgütlerinin kendi yapıtlarından kaynaklanan ve içinde bu anlamda bağımsız davranmaları gereken bir platform olmakla birlikte, bu bağımsızlık, işçi sınıfının siyasi partisinin genel politikasından ayrı değildir ve ona tabidir. Yani demokratik kitle örgütleri, mücadelesini, işçi sınıfının genel mücadelesinden soyutlayamaz. Mücadelesini, işçi sınıfının mücadelesinin bir parçası olarak görmeli ve uygulamalıdır.

Çünkü demokratik kitle örgütleri, esas olarak ekonomik-demokratik alanda mücadele sürdürmekle birlikte, mücadeleleri salt bununla sınırlı değildir. Demokratik kitle örgütleri, kitlesinin dikkatini hep bu alan üzerinde toplamamalıdır. Sürekli bir biçimde, kitlesinin mücadelesini bu alanın dışına taşırmaya ve dikkatleri genel siyasi mücadeleye çevirmeye çalışmalıdır. Yani kendi içine kapanma ve dar bir platformda mücadele anlayışına sahip olmaması gereken demokratik kitle örgütleri, böylelikle siyasi iktidara yönelik mücadelenin çok büyük yardımcıları olma görevlerini de yerine getirebilirler.

İşçi sınıfı ve onun partisi, bu kitle örgütlerinin desteği ve yardımı olmadan, onları da kurtuluş mücadelesine tüm güçleriyle seferber etmeden, devrimi zafere ulaştıramaz. Ve işte bu noktada, devrimcilerin bu örgütlerde çalışmaları, bu örgütlerin tabanı ve yönetimi ile sağlam bağlar kurmaları hayati bir önem taşır. Zaten demokratik kitle örgütlerinin gerçek anlamda işlevlerini yerine getirebilmesinin ön koşulu, bu örgütlerde devrimcilerin etkin olmasıdır.

Farklı nitelikteki mücadelelerin örgütlenme konusuna yansıması ve politik mücadeleyle ekonomik-demokratik mücadelenin örgütleri olan parti ve demokratik kitle örgütlerinin özünde birbirinden ayrı

olması aynı zamanda bir zorunluluktur. Ama bu, onların arasında hiçbir ilişki olmadığı anlamına gelmez. Demokratik kitle örgütleri, ekonomik-demokratik mücadelenin gelişip güçlenmesinde önemli bir rol oynadıkları gibi, politik propaganda ve ajitasyon çalışmalarında (özellikle partinin olmadığı dönemde) siyasi örgütlenmelerin yaratılmasında da değerli katkılarda bulunabilir.

Özetle ifade edersek, demokratik kitle örgütlerinin ikili görevi olduğu söylenebilir:

Birincisi, temsil ettiği kitlenin en geniş kesimini toparlayıp kucaklayarak, onun ekonomik-demokratik hak ve talepleri uğrunda mücadele etmek.

İkincisi, emekçi halkların kurtuluş mücadelesinde, işçi sınıfının iktidara yönelik çok yönlü savaşında, tüm gücüyle yer almaya çalışmak.

Demek ki, öncelikle bu tip örgütler, kitlesini ekonomik-demokratik talepler etrafında örgütlemek için hareket eder. Bunu sağlamak için yürüttüğü çalışma tarzı da, politik mücadeleyi yürüten bir örgütün çalışma tarzından çok farklıdır. Yalnız bu kolay bir görev olarak görülmemelidir. Çünkü demokratik kitle örgütleri, kitlesinin mücadelesini, siyasi hareketin seviyesine çıkarmak için verdiği mücadeleyle zaten basit bir dernek görünümünün dışına taşarlar.

Devrimcilerin bu örgütlerde çalışmaları da çok yönlü olmalıdır. Bir yandan ekonomik ve demokratik amaçlı taleplerin çözümü için örgütü harekete geçirip bunların gerçekleşmesi için tutarlı bir mücadele verirken; diğer yandan da bu örgütün kitlesi içinden nitelikli kadroların oluşmasını ve bunların genel siyasi hareketin içine seferber edilmesini sağlamalıdırlar. Yani devrimcilerin bu örgütlerde görevlerinin temel taşı, kadro çalışması yapmak olmalıdır. Bu da hiç bir zaman örgütün en geniş kitle-

lerle bağ kurmasını engellememeli, tam tersine bu yönde sıhhatli bir gelişimin olmasını gerçekleştirmelidir.

Hem demokratik kitle örgütlerinde, hem de siyasi nitelikteki örgütlerde **demokratik merkeziyetçilik** ilkesi, devrimciler açısından önemi büyük olan bir ilkedir. Ve devrimciler demokratik kitle örgütleri içindeki faaliyetlerinde, diğer ilkelerle birlikte, bu ilkeyi işletmek ve hayata geçirmek için yoğun bir çaba göstermelidirler.

Sınırları mümkün olduğu kadar geniş tutulmuş, mümkün olduğu kadar açık ve değişik düşüncelere sahip kişileri bağrında toplayan demokratik kitle örgütleriyle, politik mücadeleyi üstlenen bir partide, bu ilkenin işleyişi, açıktır ki farklı olacaktır.

Demokratik kitle örgütlerinin işleyişinde genellikle demokratik yan ağır basar. Örgütün yönetimi, kitlesinin sorunlarını ve taleplerini kendi subjektif değerlendirmeleriyle tesbit edip, tepeden inme çözümler öneremez. Örgütün tabanı, kendi somut taleplerini ve bunların çözüm yollarının ancak demokratik mekanizmanın işleyişi sonucu gündeme getirebilirler.

Demokratik yan, örgüt içi birliği korur ve güçlendirir. Eleştiri-özeleştiri mekanizmasının işletilmesiyle, kitlenin somut ekonomik-demokratik taleplerinden hareketle, doğru siyasi hedeflere yönelmek mümkündür. Kitlenin sorunları, talepleri, tartışmalar, eleştiriler ve öneriler vb. biçiminde sürekli merkeze ulaştırılır. Bu işleyiş, canlı tutularak örgütün, çoğunluğun görüşlerine uygun olarak çalışması ve azınlığın görüşlerinin savunulmasına olanak tanınması sağlanır. Öyle ki merkezi yan, bu demokratik mekanizmanın işleyişi sayesinde, üyeleri birbirine kenetleyebilecek bir konumda olabilsin.

Demokratik kitle örgütlerinde demokratik merkeziyetçilik ilkesi, demokratik yan ağır basacak biçimde uygulanmadığı taktirde, merkeziyetçi anlayış, örgütü en geniş kitlelerden soyutlayabilir. Bu durum da kaçınılmaz olarak tersi bazı yanlış sonuçlara yol açabilir. O da demokratik işleyişe dört elle sarılmak adına merkeziyetçiliğin öneminin inkarıdır. Biri diğerinin nedeni olan bu tür yanlış tavırları içine düşmemek için, kitleden merkeze demokratik işleyiş, merkezden kitleye yönlendirme diyalektik birliği iyi kullanılabilirse, ancak o zaman, demokratik kitle örgütlerinde tutarlı bir yönetimden söz edilebilir.

Demokratik merkeziyetçilik, devrimcilerin özellikle hayata geçirmeye çalıştıkları bir örgütlenme ilkesidir. Yalnız bu ilkenin demokratik kitle örgütlerinde işleyişinde demokratik yan ağır basar dememiz, merkeziyetçi yanı küçümsediğimiz veya belirli bazı koşullarda merkeziyetçi yanın ön plana çıkarak ağır basamayacağı anlamına gelmez. Tam tersine bu sorun, her ülkenin özgül koşullarında ve bu koşullar içinde değişik platformlarda mücadele veren örgütlerin yapılarıyla birlikte değerlendirilmelidir.

Demokratik kitle örgütlerinde demokrasi ve merkeziyetçilik yanları karşı karşıya getirilirse, ortada ne örgüt diye bir olgu kalır, ne de bu ilkenin uygulanacağı bir alan...

Merkezi yanı abartıp bunun her koşul altında ağırlıkla gündemde olduğunu ileri sürmek önceden belirttiğimiz gibi, örgütün kitle tabanını yitirmesine yol açacaktır.

Demek ki, demokratik kitle örgütlerinde demokratik yanın ağır basması (her zaman değil, bazı koşullarda durum değişebilir), bu tip örgütlerin içinde mücadele ettikleri koşullar ve bu koşullara uygun

yapılarından kaynaklanmaktadır. Her zaman için önemli olan bu ilkeyi her iki yanıyla birlikte değerlendirmek olmalıdır. Demokratik kitle örgütlerinin yapısının sağlam olmasının koşullarından birisi de budur.

Demokratik kitle örgütleri, demokrasi mücadelesinin bir parçasıdırlar. Ama bugün ülkemizde demokrasi mücadelesinin çarpıtılmasına paralel olarak, demokratik kitle örgütlerinin işlevi ve mücadele içindeki yerlerini de yanlış kavrayanlar var.

Bilindiği gibi, demokrasi mücadelesi bir sınıf mücadelesidir. Sınıflar üstü veya saf demokrasi diye birşey yoktur. Demokrasinin özünde, şu veya bu sınıfın diktatörlüğü vardır. Demokrasi kavramına bu açıdan yaklaşılmalıdır.

Sınıflı toplumlarda demokrasiler, o toplumda hakim durumda olan sınıfın damgasını taşır ve onların demokrasisidir.

Bugün ülkemizdeki devrimci adım, demokratik halk devrimidir. Demokratik halk devriminin **«başlıca** görevlerinin emperyalizme bağımlılığın çözülmesi, onun gericiliğinin sağlam dayanaklarından feodal kalıntıların temizlenmesi ve ulusal sorunun çözümlenmesi» (Kurtuluş, Sayı 7, Demokratik Devrim) olduğunu söylüyoruz. Demokrasi mücadelesi de bu anlamda ülkemiz koşullarında değerlendirilmelidir. Ve bugün içinde bulunduğumuz süreçteki mücadeleyi en iyi ifadelendiren slogan, **Bağımsızlık, Demokrasi** ve **Sosyalizm** mücadelesidir. Ve yine açıktır ki, demokrasi mücadelemiz, **halk demokrasisi** için bir mücadele olmalıdır. İşte demokratik kitle örgütlerinin yürüttüğü mücadele de, bu demokrasinin (halk demokrasisinin) kurulması genel mücadelesinin bir parçasıdır.

Devrimcilerin temel görevlerinden birisi de, kendi demokrasileri için, yani işçi sınıfının dikta-

törlüğü (sosyalist demokrasi) için mücadele etmektir. Ülkemiz koşullarının bir sonucu olarak bugün demokratik halk devrimi mücadelemizin somut bir hedefi olan halk demokrasisi, işçi sınıfı diktatörlüğünün bir biçimidir. O halde demokrasi mücadelemiz de, sosyalizm mücadelemizin bir parçası durumundadır. Zaten demokrasi mücadelesinin ,son tahlilde sosyalizm mücadelesi olduğunu belirtmemizin anlamı da budur.

Siyasi iktidarı hedefleyen bir mücadele olan demokrasi mücadelesiyle, demokratik mücadele (eğer bu mücadele biçimi, bazı demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması için sürdürülüyorsa ve demokratik mücadele kavramıyla bu kastediliyorsa), birbirinden farklıdır. Demokratik mücadele esas olarak, ekonomik-demokratik mücadelenin örgütleri olan demokratik kitle örgütleri aracılığıyla sürdürülür. Bir anlamda bu mücadele biçimi, legal olanakların korunması ve geliştirilmesi mücadelesidir.

Devrimciler, ekonomik-demokratik mücadeleyi demokrasi mücadelesiyle eş tutmazlar. Ve bu tür bir mücadeleyi hiçbir zaman kendilerine hedef olarak seçmezler. Yani demokratik halk devrimi mücadelemizin hedeflerinin burjuvazinin egemenliği çerçevesinde demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması olduğunu ileri sürmek yanlıştır.

«Demokratik devrim için, demokrasi için mücadelemiz sosyalizme giden yolda bir mücadeledir ve sosyalist devrime tabi bir mücadeledir. Demokratik devrimin getireceği demokrasi büyük halk yığınları içindir, sömürenler ve ezenler devrimle yıkılır, demokrasi dışında bırakılırlar. Demokratik devrim sonucu kurulan diktatörlük halkın diktatörlüğüdür.

«Demokratik devrim için mücadelemiz bir anlamda da burjuva demokratik örzgürlüklerin kaza-

nılması neticesini verecektir. Fakat bizim demokratik devrim mücadelemiz, esas olarak iktidara yönelik bir mücadeledir, bu amaç için verdiğimiz kavga tek tek burjuva demokratik mevzilerin de ele geçirilmesini getirecektir. Fakat hiçbir zaman esas hedef burjuva demokratik özgürlükler değildir, bilakis, burjuva demokratik özgürlükler devrim hedefine yönelik kavganın kazanımlarıdır. Ve bu tür kazanımlar devrimci kavgamızın yan ürünleridir.» (Kurtuluş, Sayı 7, Demokratik Devrim, s. 19)

Belli dönemlerde burjuva demokratik hak ve özgürlüklerin savunulması, alanlarının genişletilmesi için verilen mücadele **önem** kazanabilir. (Bugün ülkemiz koşullarında bu mevzilerin sonuna kadar korunması ve yeni mevzilerin kazanılması mücadelesi, faşizm tehlikesi karşısında daha çok **önem** kazanmaktadır.) Fakat sorunun özü olan şey, yani mücadelenin temel hedefleri, hiçbir zaman gözardı edilemez.

Demokratik kitle örgütlerinin mücadelesinin bu genel mücadelenin bir parçası olduğunu belirtmiştik. Bu gerçek, demokratik kitle örgütlerinin mücadele alanlarının, salt ekonomik-demokratik mücadele ile sınırlı olmadığı anlamına da gelir. Yani bu örgütlerin *mücadelesi sadece ekonomik-demokratik* bir mücadele sürdürmek, bu platformun dışına taşmamak değildir. Eğer sorunu farklı düşünürsek, demokratik kitle örgütlerinin kendi kitlesine gerçek kurtuluşun nerede olduğunu göstermesi olanağı olmaz. Zaten demokratik kitle örgütlerine ilişkin yanlış tavırların birçoğu da bu gerçeğin iyi kavranılamamasından kaynaklanmaktadır.

Yanlış görüş ve tavırlardan biri, demokratik kitle örgütlerini sadece ekonomik-demokratik mücadele veren örgütler olarak değerlendiren anlayış-

tır. Bu anlayışın vardığı nokta da kaçınılmaz olarak, ekonomizmdir.

Ekonomizm, bilindiği gibi, işçi sınıfının politik mücadelesini özünde reddeden bir görüştür. Ekonomistlere göre, politika yapmak işçi sınıfının değil, onun dışındaki güçlerin işidir. İşçi sınıfı ise, burjuvaziye karşı ekonomik hakların elde edilmesi için mücadele etmelidir. En kaba hatlarıyla ekonomizmin vardığı nokta bu olmakla birlikte, günümüzde bu görüşler, çok daha kafa bulandırıcı, karmaşık ve hatta **görünüşte** siyasi mücadeleye sahip çıkmak ve savunmak biçiminde de ortaya çıkabilmektedir. Fakat hayatta cereyan edenler, ekonomizmin gerçek yüzünü açıkça gözler önüne sermektedir.

Demokratik kitle örgütlerine yansıyan bu görüşler, kendisini «bu örgütlerin görevlerinin temsil ettikleri kitlenin sorunlarıyla uğraşması olduğu» şeklinde göstermektedir. Bu tip örgütlerde politik mücadelenin verilmesi yanlıştır, devrimin sorunlarının tartışılmasının alanı bu örgütler değildirler, siyasi mücadele partilerin işidir, vb. birtakım lafların ardında, sorun biraz deşilirse, ekonomizmin sırıttığı kolaylıkla görülecektir.

Bugün ülkemizde demokrasi kavramını ve demokrasi mücadelesini çarpıtan anlayışların başında, Sovyet şabloncusu gruplar ve savundukları «ileri demokrasi» vb. tezleri gelmektedir. Bu şabloncu görüşler, pratikte kendisini, reformlar uğruna mücadeleyi, burjuva demokrasisinin (!) sınırlarını genişletme mücadelesini temel alma biçiminde göstermektedir. Bu görüşlerin hayatta vardığı sonuçlardan birisi de, günümüz koşullarında, işçi sınıfının ve diğer ezilenlerin mücadelesini reformcu görüşleri savunuyor görünen hakim sınıfların bir kanadının kuyruğuna takmak olmuştur. (4)

İkinci yanlış eğilim de, demokratik kitle örgütlerinin ekonomik-demokratik mücadeleyi esas olarak omuzlayan örgütler olduğunu reddedip, onlara bir siyasi partinin yapacağı görevlerin yüklenilmesidir.

Bu eğilimlerin temelinde, politik mücadele ile ekonomik-demokratik mücadele ilişkisinin doğru kavranılamaması, demokratik mücadelenin öneminin inkar edilmesi, vb. hatalar yatmaktadır.

Her iki yanlış görüş ve eğilim de, işçi sınıfı hareketine zarar verir, ekonomik-demokratik mücadelenin gereklerinin yerine getirilmesinden kaçar. Bu nedenle bu tür tavırların eleştirilmesi ve mahkum edilmesi, devrimcilere düşen en önemli görevlerden birisidir.

Demokratik kitle örgütlerinin gerçek anlamda görevlerini yerine getirebilmelerinin önkoşulu olarak, bu örgütlerde devrimcilerin yönetimde olmasıyla ancak mümkün olabilir demiştik. Devrimciler, yönetime gelebilmek, öncü olabilmek için, kitleye bunu somut eylemleriyle göstermeli, kitlenin güven ve desteğini kazanmalıdırlar. Aksi taktirde, devrimcilerin kendi kendilerini kitlerinin öncüsü ilan etmelerinin hiçbir değeri olmaz.

Eğer kitlenin somut taleplerinin çözümü için tutarlı bir mücadele veriliyorsa, bu sorunların çözümünün nerede ve nasıl olacağı açık olarak kitlenin anlayabileceği bir şekilde ortaya konulabiliyorsa, devrimciler bu örgütlerde öncülük görevlerini gerçek anlamda yerine getiriyorlar demektir. Eğer kitlenin, bizzat kendi deneyleriyle de bunu kavraması sağlanabiliyorsa ve bu mücadeleye en geniş kitleler seferber ediliyorsa, devrimciler, öncü rolünü başarıyla sürdürüyorlar demektir.

Devrimcilerin kitlelere öncülük edebilmesinin koşulu, onların somut durumu tutarlı yorumlayıp,

bu somut duruma uygun mücadele ve örgütlenme yöntemleri geliştirmeleridir.

Ülkemizde demokratik kitle örgütlerinin gerçek anlamda birer ekonomik-demokratik örgütler haline gelememelerinin değişik nedenleri vardır. **Bu nedenlerin başında,** şüphesiz ki devrimci hareketimizin, henüz işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin bileşimi anlamında, nitelikli bir hareket haline gelememiş olmasıdır. Diğer önemli nedenler de şunlardır:

Birincisi, hakim sınıfların, bu örgütlerin kendi çıkarları için birer tehlike olduğunu kavrayarak, onların gerçek işlevlerini yerine getirmeyi engellemek için uyguladıkları hukuki ve fiili baskılardır.

İkincisi de, devrimci hareketin konumundan kaynaklanan bir durum olan devrimcilerin bu tip örgütlerin önemini doğru bir yaklaşımla değerlendiremiyor olmalarıdır.

Bugün işçi sınıfının iradesini yansıtacak bir merkezi örgütlenmeden yoksun olmamız, demokratik kitle örgütlerindeki mücadeleyi sağlıksız ve bir kör döğüşü haline getirmiştir. Siyasi gruplar, kendi iradelerini bu örgütlerde egemen kılmayı kendilerine amaç edinmişler, bu durum da kaçınılmaz olarak demokratik kitle örgütlerinde nitelikli bir mücadele alanının yaratılmasını engellemiştir.

Sorun, devrimci hareketin konumundan kaynaklanmakta ve bu örgütlerdeki dağınıklığın, geneldeki devrimci hareketin dağınıklıktan kurtulmasıyla ortadan kaldırılabileceği gerçeğine rağmen, devrimciler, bu örgütlerin gerçek anlamda görevlerini yerine getirebilmesi için (esas mücadele olan devrimci hareketin toparlanması ve örgütlenmesine bağımlı olarak), kararlı bir mücadele vermelidirler. Bu ihmal edilemeyecek bir görevdir.

Demokratik kitle örgütlerinin eylem programları bazı belli ilkeler temelinde oluşur. Bu ilkeler, her ülkenin özgür koşullarını yansıtır. Eğer sorun bu çerçevede değerlendirilmezse ve soyut bir takım önerilerle ve başka ülkeler devrim anlayışlarını kopya etmekten kaynaklanan bir anlayışla demokratik kitle örgütlerine yaklaşılırsa, sorunun daha çok karmaşık bir hale geleceği apaçıktır. Ülkemizde de bugün demokratik kitle örgütlerinde yansıyan durumun özeti budur.

Biz, ülkemiz devrimci hareketi içinde yer alan akımları en genel hatlarıyla üçe ayırıyoruz: 1 - Sovyet şabloncusu gruplar, 2 - Çin şabloncusu gruplar, 3 - Bu iki akımın dışında, ülkemiz devriminin temel sorunlarına Çin-Sovyet ikilemi dışında yaklaşmaya çalışan gruplar.

Mao, «Ortak çalışmamız için birleşmesi mümkün olan herkesi birleştirmek gerekir» diyor. Ortak çalışmanın temeli ne olacaktır? Ortak çalışmanın hedefleri nedir? Eğer bu sorulara doğru cevaplar getirebilirsek, «birleşmesi mümkün olan herkesi birleştirmek» işini yerine getirebiliriz. Bizce, ortak çalışma, iki biçimde gerçekleştirilebilir :

Birincisi, İlkeli birliktir. Örgütlenmenin her biçiminde (ister parti olsun, isterse demokratik kitle örgütleri olsun) devrimcilerin soruna yaklaşımlarının hareket noktası bu olmalıdır. Yalnız demokratik kitle örgütlerinin partiden farklı özellikleri vardır. Onu da yazımızın başlarında açıkladık. Bu nedenle demokratik kitle örgütlerinin, devrimcilerle birlikte en geniş kitleleri kucaklaması gerektiğinden hareket edersek, demokratik kitle örgütlerindeki ilkelerin, bir partide ortak çalışan devrimcileri bir araya getiren ilkelerden çok farklı olacağı açıktır. Ama bu, demokratik kitle örgütlerinde devrimcilerin ilkesiz çalışma yapması gerektiği, ilkeler temelinde en ge-

niş kitleleri örgütlememesi demek olduğu anlamına gelmez. Tam tersine, devrimciler, ülkelerinin somut koşullarına uygun hedefler tesbit ederek, bunları da demokratik kitle örgütlerinde (yapılarını ve esas mücadele alanlarını gözden kaçırmadan), hayata geçirmeye çalışırlar. Yine devrimciler (başkalarıyla farklı görüşte olsalar da) ilkeler doğrultusunda bu örgütlerin yönetiminde bir arada bulunabilir, ortak çalışma yapabilirler. Yeter ki, ilkelerde anlaşma sağlanabilsin.

İkincisi de, hareketin pratik yararları üzerinde bir ittifaktır. Bunun için de, ortak çalışmadan hareketin yararlarının ne olduğu üzerinde anlaşılmalı, birlik olunan noktalar tesbit edilmeli ve ayrılık noktalarını, ittifaka engel olucu şekilde gündeme getirmemelidir. Eğer ayrılık noktaları hareket noktası olarak görülürse, zaten ittifak sağlanamaz.

Yanlış anlamaya yer vermemek için şu noktayı belirtmekte yarar vardır: Ayrılık noktaları bazan ittifaklara girilebilmesini engelleyici mahiyette olabilir. Örneğin: «emperyalizm-sosyal emperyalizm» konusu böyle bir durumu yaratır. Dostu düşman, düşmanı dost bilenlerle, ortak laflar edilse bile ittifaka gidilmez.

Yalnız şu noktayı unutmamak gerekir ki, devrimciler, hareketin pratik yararları temeli üzerinde ortak çalışmanın içine girerken, kendi ilkelerinden ne bir taviz verirler, ne de ilkeleri üzerinde pazarlık yaparlar. Zaten ilkeli ittifak ve hareketin pratik yararları temelinde ittifak sorunu birbirinden soyutlanamaz. Ve sınırları kesinlikle birbirinden ayrı düşünülebilecek konular değillerdir bunlar. Genellikle, temel hareket noktamız, ilkeler olmalıdır. Bu anlamda pratikteki ittifak, ilkeli ittifak anlayışımıza tabi ve ondan kaynaklanmalıdır.

Lenin'in, «güvenilmez kimselerle bile olsa geçici ittifaklara girmekten korkanlar, ancak kendisine güvenmeyenlerdir» sözlerinin anlamını bu çerçevede değerlendirmek gerekir.

İşte bu tesbitlerden hareketle, demokratik kitle örgütlerinin eylem programının ilkeleri sorununda, devrimci hareketin durumunun belirleyici olduğunu söylemek yanlış bir hareket noktası değildir.

Açıktır ki, şabloncu bir akım, en kolay bir biçimde kendi arasında (şabloncu çizgide yer alan değişik siyasi gruplar arasında), ilkeli ittifak sorununu halledebilir. Başka bir akımın içinde yer alan bir grupla ilkeli ittifak (örneğin, 'TKP' ile 'H. Kurtuluşu' arasında ilkeli! bir ittifak) söz konusu olamaz.

İki şabloncu çizgiye karşı olan grupların da en kaba hatlarıyla, ilkeler temelinde bir araya gelmeleri mümkündür. (5)

Fakat, henüz ilkeli tavır almak anlayışı, devrimci harekete egemen olmadığı ve ülkemizin koşulları, ayrıca da hakim sınıfların baskıları karşısında güçlerin bölünmesinin yaratacağı bir takım olumsuz durumlar, vb. nedenlerle, bu değişik akımlara mensup siyasi gruplar, örgütün ilkelerini benimsemeseler dahi (örneğin TÖB-DER'de) bir arada bulunabilmektedir.

Partileşme sürecinde ileri adımlar atıldıkça, nitelikli bir hareketin gelişip güçlenmesiyle birlikte devrimci hareketin kendi içindeki «saflaşma»nın da ortaya çıkacağı açıktır. O zaman bugünkü durum daha bir netlik kazanacak demokratik kitle örgütlerinde bir arada bulunup bulunamayacakları daha açık olarak görülebilecektir. Zaten şimdiden böyle bir gelişme süreci istenmektedir. (Örneğin gençlik örgütlenmesinde görülen durum kabaca budur.) (6)

4 — İLKELERİMİZ

Demokratik kitle örgütlerinin eylem programı için önerdiğimiz üç temel ilke vardır.

1 — **Anti-Emperyalist olmak:**

Emperyalizm konusundaki görüşlerimiz Lenin'-in emperyalizm tanımına dayanmaktadır. Lenin'in emperyalizm olgusuna ilişkin belirttiği beş temel özellik günümüz koşullarında da esas olarak geçerlidir. Bugün de, «Lenin'in emperyalizmin işçi sınıfı hareketi üzerindeki etkileri konusunda getirmiş olduğu açıklamalar geçerliliğini aynen korumaktadırlar. Bir olayın, maddi temelleri ortadan kaldırılmadıkça, ortadan kalkmayacağını, bir dönemde bastırılmış olsa bile aynı maddi nedenler *etkinliğini sürdürdüğü* müddetçe yeniden ortaya çıkabileceğini her Marksist en basit bir doğru olarak bilir. İşte bu nedenledir ki, bugün yeniden hortlamış olan revizyonizme karşı mücadelede her Marksistin başvuracağı temel kaynak yine Lenin'dir. Bunun ötesinde çağın değişmiş olabileceği, emperyalizmin yeni karakterlere büründüğü gibi varsayımlarla yanlış doğrultularda ilerlemeye çalışmanın işçi sınıfı hareketine yeni sapmalardan başka birşey getirmeyeceğini bilmek gerekir.» (Kurtuluş, Sayı 7, Öncü Savaşı Üzerine, s. 44-45)

Emperyalizm, bir sistem olarak var olduğu sürece, bu çağın Marksizmi olan Leninizmin buna ilişkin getirdiği ilkeler de geçerliliğini koruyacaktır.

Bugün emperyalizm tahlilleri yapılırken ve bundan dünyadaki devrimci mücadele ile ülkemiz devrimi açısından ortaya çıkan siyasi sonuçları tesbit etmeye çalışırken, üçüncü bunalım dönemine ilişkin arayacağımız değişiklikler, kesinlikle biçime ilişkin değişiklikler olmalıdır. Eğer soruna farklı yaklaşılırsa, veya yeni özelliklerin ortaya çıktığı ileri

sürülürse, o zaman da muhtevaya ilişkin değişiklikler söz konusu olur ki, bu da emperyalizm çağının (ve onun marksizmi olan Leninizmin) aşılması demektir.

«Emperyalist ülkeler arasında savaşların kesin olarak ortaya çıkmayacağı» veya «emperyalizmin bütünleştiği» şeklinde ileri sürülen görüşlere, yukarıda kabaca ortaya koyduğumuz nedenlerden dolayı, karşıyız.

Ayrıca, «barış içinde bir arada yaşama» Leninist ilkesinin revize edilmesinden kaynaklanan «detant politikası» da, «barışçıl geçiş» ve «ileri demokrasi» tezleri de «emperyalizmin toptan çöküş çağı», «sosyalist ülkelerin belirleyici olduğu çağ» şeklindeki teorilerin tümü de, içinde bulunduğumuz koşullarda, emperyalizm tahlillerinin yanlışlığından, Leninist ilkelerin tahrif edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Öte yandan üçlü dünya tahlilleriyle, üçüncü dünya ile iki süper devlet (ABD ve Sovyetler Birliği) arasındaki çelişkinin baş çelişki olduğunu ve ikinci dünyanın da (İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya gibi emperyalist ülkelerin) üçüncü dünyanın müttefiki olduğu şeklindeki görüşler de, emperyalizmin Leninist tahlilinin reddi demektir.

Dünya halklarının baş düşmanı ABD emperyalizmini ikinci plana itip «Sovyet Sosyal-Emperyalizmini» baş düşman olarak gösterip hedef şaşırtanlarla, sömürge ve yarı-sömürge ülke halklarının emperyalizme karşı mücadelesini, «iki süper devletin kışkırtması» olarak nitelendirenlerle, emperyalizm anlayışlarımızın temelde birbirinden çok farklı olacağı da apaçıktır. («Yurt savunması» adı altında «milli harp sanayii kurulmalıdır» görüşünü savunanların, «Dördüncü Ordu Rus sınırına kaydırılmalıdır» diyenlerin, «Nato çekilirse, Rusya arka

kapıdan girer» diyerek, «Amerika gitsin de Rusya mı gelsin?» diyenler gibi emperyalizmin gönüllü savunuculuğunu yapan anlayışların yine temel hareket noktası bu anti-Leninist emperyalizm tahlilleridir.)

2 — **Anti-Faşist Olmak** : «Sosyal-emperyalizmi» savunan grupların, kendileri gibi düşünmeyenlere bir yandan «sosyal-faşist» derken, diğer yandan onlarla birlikte pratikte faşistlere karşı mücadele etmeleri, «sosyal-faşist»lerin etkin olduğu veya yönetimde bulunduğu demokratik kitle örgütlerinde çalışmaları; ikiyüzlülüklerinin, kendi ilkelerine olan inançsızlıklarının bir yansımasıdır.

Ülkemizde bugün oligarşik devletin olduğunu ve faşist devlete geçiş için «faşist örgütlenme ve uygulamalarının» alabildiğine yoğunlaştığını söylüyoruz. «Faşizm tırmanıyor» kavramının anlamı kabaca budur. (Sovyet şabloncuları, bu kavramı burjuva demokrasisinin korunması anlamında kullanmaktalar.) Bizim bu konuda, Sovyet şabloncularıyla aynı kavramı kullanmamız Devrimci Gençlik Dergisi (yeni adıyla Devrimci Yol) tarafından istismar konusu yapılmaktadır.

Oysa, ne söylediğimiz açıktır. Bizim, «Faşizme karşı mücadele devrim mücadelesiyle eşit tutulamaz. Faşizme karşı mücadele özünde bir devrim mücadelesi olmasına rağmen, bugün oligarşiye karşı değil, ama faşizme karşı yanımıza çekebileceğimiz güçler hiç de az değildir. Elbette görevimiz bu mücadeleyi anti - oligarşik devrim mücadelesine tabi kılmaya çalışmak olmalıdır. Bunu da ancak gücümüz ve örgütlü olmamız oranında gerçekleştirebiliriz. Fakat, faşizm, bir tehlike olmaktan **geçici** de olsa çıkınca ille de anti-oligarşik devrim mücadelemiz başarıya ulaşacaktır diye bir zorunluluk yoktur.» (Gençlik Hareketi AYÖD

ve Görüşlerimiz Broşürü'nden) şeklindeki sözlerimizden DGD; «Bu çabaların arkasında yatan şey ise, bir reformcu burjuva iktidarının faşizm tehlikesini (geçici de olsa!) ortadan kaldıracağı 'umudundan' başka birşey değildir.» (Faşizm Üzerine Birkaç Söz-KSD'nin Eleştirisi, s. 30) sonucunu çıkarmaktadır. (7)

Birincisi, başka gruplarla bir kavramı ortak kullanmak, o gruplarla temelde birbirine benzer düşünmek anlamına gelemez. Böylesi bir iddia çok saçma olur. Kaldı ki bugün «bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm» kavramına (en çok bu kavramı TİP kullanmaktadır) zaman zaman DGD'liler de katılmaktadır. Aynı mantıkta bizim de aynı suçlamayı (revizyonistlerle aynı çizgiye düştüğü şeklindeki bir suçlamayı) DGD'ye yöneltmememiz için herhangi bir neden yoktur.

İkincisi, oligarşik devletten faşist devlete geçişi engellemek için de mücadele edeceğimiz apaçıktır. Ve yukarıdaki alıntı bir anlamıyla (DGD, buradan bizim reformcu bir iktidarı desteklediğimiz sonucunu çıkarmaktadır) bunu ifade etmektedir. Eğer biz de aynı mantıkla DGD'yi eleştirirsek; «Anti-faşist mücadele, bir yanıyla açık faşist diktatörlük eğilimlerine karşı mevcut nispî demokratik ortamın korunması uğruna mücadeleyi de (tali de olsa) içerir. **Böyle bir eğilimin artması halinde bu yan öne çıkar ve önem kazanır.** (abç)» (age, s. 10) sözlerini ele alıp, buradan DGD'nin, «gizli faşizm»i, «açık faşizm»e karşı korumaya çalıştığı sonucunu çıkarabiliriz.

Nerede baskı ve terör varsa orada faşizm arayan DGD, bu mantıkla, burjuva demokrasisini, «burjuvazinin baskı ve teröre dayanmayan, esas olarak **barışçıl** yollarla sürdürdüğü» bir yönetim olarak görmekte, biz de ise, «baskı ve terörün daima yöne-

timin asli unsuru» olduğu tesbitinden hareketle, ülkemizde, sürekli faşizm (!) olduğundan bahsetmektedir.

Bizim bunu eleştirmemiz ve burjuva devlet biçimlerinin hepsinde baskı ve terörün temel olduğunu vurgulamamız üzerine, DGD (hatasını dürüstçe kabul edeceğine) «böyle bir açıklama kabul edilemez. Devletin özünde bulunan baskı ve terör ile bunun **şu yada bu biçimde gerçekleşmesi (!)** sorunu birbirine karıştırılmamalıdır.» diyor. Arkasından da bizi, «devletin baskı ve teröre dayandığını söyleye söyleye giderek devlet biçimleri arasındaki **yönetim metotlarına** ilişkin ayrım çizgisini de» kaybettiğimizi, «demokrasi bir devlet biçimidir, faşizm de bir devlet biçimidir» diyerek, işi, **«faşizmin terörcü bir politikaya dayandığını reddetmeye»** (abç) kadar götürdüğümüzü iddia ediyor. (age, s. 17)

Daha önce, yönetim biçimi ile devlet biçimini birbirinden ayıran DGD, bu konudaki eleştiriler üzerine çaktırmadan yönetim biçimi yerine **yönetim metodu** (kendilerinin ifadesi ile: ne demekse!) kavramını kullanmaktadır. Böylelikle sürekli faşizm (veya sömürge tipi faşizm) kavramıyla oligarşik diktatörlük kavramlarını birbirine karıştırmaksızın, ikisini bir arada kullanabieceğini sanmıştır DGD. Oysa oligarşik diktatörlük, bir devlet biçimidir. Eğer devlet biçimi faşizm ise, faşist diktatörlük gündemde ise, oligarşik diktatörlük kavramı niçin kullanılmaktadır? (8)

İkinci olarak, eğer devlet biçimi faşizm ise, yönetim biçimi de, DGD'nin deyimiyle yönetim metodu (!) da faşizmdir. Bunun dışındaki görüşler, Leninist devlet tahliline katkı (!) dan öteye gidemez.

Üçüncü olarak, faşizmin terörcü bir politikaya dayandığını reddettiğimizi, nereden anlamışlar? Bizim söylediğimiz şudur : Bütün devlet biçimleri,

esas olarak, baskı ve teröre dayanmaktadır. DGD'nin burjuva demokrasisini (ki bizce, günümüzde burjuva demokrasisi denilen bir olgudan bahsetmek yanlıştır) esas olarak barışçı yöntemlerle süren bir yönetim biçimi olarak görmesi kesinlikle bir saçmalıktır.

Bize yöneltilen, «faşizmin terörcü bir politikaya dayandığını reddetmek» suçlaması «burjuva demokrasisinin barışçıl bir politikaya dayandığını» ileri sürmektir. Yukarıda vurguladığımız gibi, her iki devlet biçimi de baskı ve teröre dayanmaktadır ve iki devlet biçimi arasındaki temel ayrım noktası «terör» değildir. Terör, ikisinde de mevcuttur ve faşizmdeki terör, «açık ve yıldırıcı» terördür. İki devlet biçimi arasındaki ayrım ise: **burjuva demokrasisinin,** sınıf olarak burjuvazinin tümü için demokrasi olması, kitlelerin burjuva demokratik hak ve özgürlüklerden (az veya çok, şu veya bu biçimdeki bu her ülkenin somut koşullarına bağlı) nasiplerini alması; **faşizmin ise,** «herşeyden önce iki özelliğinden **biri,** toplumsal muhalefeti tümüyle ortadan kaldırması, **diğeri** de devleti aşağıdan yukarı veya yukarıdan aşağıya nasıl ele geçirirse geçirsin, devleti yeniden düzenlemesidir.» (Kurtuluş, sayı : 9, Türkiye'de Devlet, s. 46)

Faşizme karşı etkili bir mücadele sürdürebilmek için, bu hedefimizi saptıranlara yönelik yoğun bir ideolojik mücadele ile, karşılık vermek gerekmektedir. Ülkemizde «burjuva demokrasisi» olduğunu savunun Sovyet şabloncusu gruplara karşı olduğu kadar; «sosyal-faşizm» tezlerini savunan Çin şabloncularına karşı da, görevlerimizi yerine getirmeli ve bu teorileriyle mücadeleye zarar veren faşizm anlayışları teşhir edilip, bu görüşler çürütülmelidir. Ayrıca DGD'nin «sürekli faşizm» iddialarına karşı, doğru devrimci görüşler savunulmalıdır.

Bugün ülkemizde en büyük tehlike faşizm olmasına, anti-faşist güçlerin birliğinin gerçekleşmesi acil bir sorun olarak karşımıza dikilmesine rağmen, faşizme karşı olan değişik siyasi grupların asgari noktalarda da olsa, birliğinin sağlanması çok zor olmaktadır. Bunun en açık nedeni, diğer birçok sorunla birlikte, yukarıda da belirttiğimiz gibi, faşizm konusundaki yanlış tahlillerdir.

3 — **Anti-Şövenist Olmak :**

Biz, bugüne dek, demokratik kitle örgütleri için temel ilkeler olarak ileri sürülen anti-emperyalist ve anti-faşist olma ilkelerinin, ülkemiz koşullarında, yetersiz olduğunu ve bu iki ilke ile birlikte, temel bir ilke olarak, anti-şövenist olmak ilkesinin de savunulması gerektiğini söylüyoruz. Bu ilkeyi de, özünde ulusal soruna ilişkin olarak ileri sürüyoruz.

Kürt ulusu sorununun aynı zamanda bir sömürge sorunu olması gerçeği ve bu sorunun günümüzde genişleyerek toplumun tüm sınıf ve tabakalarının dikkatlerinin üzerinde toplandığı bir sorun haline dönüşmesi, zorunlu olarak, bu sorun karşısındaki tavırları da sosyalist ve demokrat olmanın ölçütlerinden biri haline getirmiştir.

Bize, «zaten ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını demokratik kitle örgütlerinde bir ilke olarak ileri sürüyoruz» diyerek, sorunu niçin abarttığımızı(!) ve bu sorun üzerinde neden fazla durduğumuzu soranlar var.

Birincisi, bugüne kadar, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesi, demokratik kitle örgütlerinde **tali** bir ilke olarak **sözde** savunuluyordu. Hepsi o kadar. Ne Türkiye somutunda ulusal sorunun kabaca da olsa bir tahlili, ne de sömürge statüsü içinde olan Kürdistan sorununun önemi üzerinde duruluyordu. Ulusal soruna ilişkin ilke, tali bir ilke olarak ileri sürülmesine rağmen, pratikte, bunun

yüklediği görevler ihmal ediliyor, bu konuda propaganda ve ajitasyon yapmanın getireceği sonuçlardan çekiniliyordu.

Son dönemlerde, devrimcilerin sorunun üzerine gitmesi ve bunu gündeme getirmeleri üzerine de, «bu sorun, sosyalistleri bağlar, sorunu abartarak kitleleri demokratik kitle örgütlerinden uzaklaştıracaksınız» denmeye başlandı.

Demokratik kitle örgütleri için ileri sürülen ilkeler, elbette, öncelikle sosyalistleri bağlar. Bunu hiç kimse inkâr edemez. Zaten bu örgütlerin gerçek anlamda demokratik kitle örgütü adını taşımaları ve görevlerini yerine getirmeleri, yazımızın başlarında da belirttiğimiz gibi, ancak bu örgütlerin yönetiminde sosyalistler olursa söz konusu olabilir.

İkincisi, Anti-şövenist olmak, sadece sosyalistleri bağlamaz. Ülkemiz koşullarında demokrat olmanın da ölçütü, aynı zamanda Kürt sorunu karşısındaki tavra bağlıdır.

Diğer birçok sorunda olduğu gibi, ulusal sorunda da kafaları bulandıran ve özünde karşı-devrimci bir politika izleyen Çin şabloncusu gruplar; «sosyal-emperyalizme ve sosyal-faşizme karşı olmayı, sadece sosyalist olmanın değil, yurtsever ve demokrat olmanın da koşulu olarak» gördüklerini söylemektedirler. «Dördüncü ordu Rus sınırına» tezinin kaynaklandığı görüşlerden birisi de budur. Bu politikanın adı, açıktır ki burjuva politikasıdır. Yurtseverliğin ve demokratlığın ölçütü, bu grupların tezlerinden çıkan sonuçlara göre, **sosyal-şöven** olmaktan geçmektedir. Gerçekten «Dördüncü Ordu» konusundaki görüşler, 'sosyal-emperyalizm'in baş düşman olarak görülmesi, 'yurt savunması' kılıfı altında 'milli harp sanayiinin kurulması' gerektiğinden söz edenler, vb. iddialarla ortaya çıkan bu grupları, devrimci olarak görmenin olanağı yoktur. Belirttiğimiz

gibi, bu çizginin pratikteki ifadesi, sosyal-şövenizmdir. Ve biz, anti-şövenist olmak ilkesinden, bir yanıyla, bu görüşlere karşı mücadele etmeyi de anlıyoruz. Demokratik kitle örgütlerinde bu görüşlere karşı, kitleleri uyarmak ve bu grupların kitleler üzerinde etkinlik kurmalarını engellemek için, tüm gücümüzle ve kararlı bir mücadele vermekten kaçınılmamalıdır.

Sosyalistler, aynı zamanda, **en tutarlı demokratlardır.** Bizim burada vurguladığımız, burjuva demokrat olmanın koşuludur. Elbette bu tür demokratlığın ölçütü, (temel ölçü bu olmakla birlikte - ülkemiz koşullarında -), *salt ulusal sorun karşısındaki* tavırla belirlenemez. Faşizme ve emperyalizme karşı olmak da, demokratlığın asli ölçütlerindendir.

Üçüncüsü, «anti-faşist olmanın, aynı zamanda anti-şövenist olmayı içerdiği» iddiasıdır. Faşizmin dayanaklarından birinin şöven görüşler olduğu ve anti-faşist mücadelenin **bir ölçüde,** şövenizmin kırılması yönünde bir mücadele olduğu doğrudur. Ama, *ülkemiz koşullarında, faşizm sorunundan da öte,* ulusal sorundan temellenen güçlü bir ezen ulus şövenizminin varlığını da hiçkimse inkar edemez. Çünkü, «ulusal ve sömürgeci baskı, aynı zamanda burjuvazinin devlet cihazını güçlendirmesine de neden olmaktadır. Böylelikle geniş kitleleri ırkçı ve şöven görüşlerle etkilemek ve devletin hizmetindeki kadroları arttırmak da mümkün olmaktadır. Bu yüzden Türk halkı arasında (işçi sınıfı arasında bile) şöven düşünceler, kendisine taban bulmaktadır.» (Kurtuluş, Sayı 6, Sömürgecilik Sorunu)

«Ezilen Kürt ulusunun milli hareketlerinin uzun zamandan beri süregelen bastırılmaları tarihi, bu zulüm lehine yürütülen sistemli propaganda, Türk halkının kendisinin kurtuluş davasının önüne burjuva-şöven ön yargılar biçiminde büyük en-

geller koymuştur. Sınıf bilinçli Türkiye proletaryası bile bu önyargılardan kendisini kurtarmış değildir.» (Kurtuluş, Sayı 3, Ulusal Sorun Üzerine Eleştiriler)

Dördüncüsü, aynı zamanda sömürge baskısı altında olan bir ulusun emekçi yığınların varlığını (çünkü varlığı bile tanınmıyor) kabul ettirme doğrultusunda bir mücadele sürdürmemiz (esas görev, ulusal sorunun nihai çözümü için mücadele etmektir), bir yandan güçlü olan ezen ulus şövenizminin kırılmasını (bu şövenizm 'sosyalist' geçinenler üzerinde bile etkilerini sürdürmektedir) sağlarken; diğer yandan da, ülkemizde devrimin müttefiki olacak sınıf ve tabakalar arasındaki bağlarımızı güçlendirecek ve ulusal sorunu çözme yönündeki mücadelemiz, en geniş kitleler tarafından destek görecektir.

Bilindiği gibi, Kürdistan'da, Türkiye somutunun bir yansıması olarak, yerel nitelikte bazı kitle örgütlerini kurmak, geliştirmek olanakları var. Hatta birçok yerde mahalli derneklere rastlamak da mümkün. Kürdistan özgülünde, kitle örgütlerinde, özellikle anti-sömürgeci ve anti-feodal ilkeler de savunulmalı ve hayata geçirilmelidir. Ezen ulus şövenizminin kırılması için mücadele etmek görevi, temelde, ezen ulusun devrimcilerine, demokratlarına düşmekle birlikte; ezilen ulusun devrimci ve demokratları da, bu şövenizmin (ezen ulus şövenizminin) kırılmasına yardımcı olmalıdırlar. Bunun yolu da Kürdistan'ın somut koşullarından hareketle, (emperyalizme ve faşizme karşı mücadele ile birlikte) tutarlı bir anti-sömürgeci ve anti-feodal propaganda ve ajitasyon çalışmalarını örgütlemekten geçer. Yani bizim anti-şövenist olmak şeklinde ifade ettiğimiz ilke, Kürdistan'da anti-sömürgeci ve anti-feodal mücadele biçiminde yansıyacaktır.

Demokratik kitle örgütleri için önereceğimiz diğer ilkeleri de şöyle sıralayabiliriz:

a — Demokratik merkeziyetçilik ilkesini uygulamak: Önce de belirttiğimiz gibi, demokratik kitle örgütlerinde genel olarak demokratik yan ağır basar (alınacak kararlara ve eylemlere en geniş kitlenin katılımını sağlamanın yolu da budur), fakat merkeziyetçi yan da belli koşullarda öne çıkabilir. Yalnız burada dikkat edilmesi gereken nokta, kitle ile bağların kopmaması ve daha geniş kitlelere yayılmayı sağlayacak yöntemleri bulmak ve geliştirmek olmalıdır.

b — Eleştiri-özeleştiri mekanizmasını uygulamak,

c — Emekçi halkların kurtuluş mücadelesinden soyutlanmamak,

d — Aktif kitle mücadelesinden yana olmak,

e — Örgütsel bağımsızlığını korumak (işçi sınıfının devrimci bir partisine sahip olmadığımızdan) tavırda işçi sınıfının devrimci mücadelesinin yol göstericiliğini kavramak,

f — Diğer kitle örgütleriyle bağlar kurmak,

g — Kitlesinin acil talepleri uğruna mücadele etmek, vb.

İlkeler konusunda dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biri, demokratik kitle örgütlerinde savunulacak ilkelerin, sosyalistlerin kendi aralarında bağlayıcı olan ilkelerden farklı olacağı gerçeğidir. Oysa, bugün ülkemizde, şabloncu çizgiler demokratik kitle örgütleri içinde, kendi reçeteci anlayışlarını yansıtan ilkeleri gündeme getirmek istemektedirler.

Sovyet şabloncusu gruplar, **anti-maoizm** ve **anti-goşizm** biçiminde ifade ettikleri bazı görüşlerini, demokratik kitle örgütlerinde bağlayıcı ilkeler olarak öne sürmekteler. Anti-maoizm ilkesi altında

söylenenler, özünde, Çin devriminin ve onun deneylerinin inkarıdır. Bugün Çin politikasının sosyal-şöven, revizyonist ve dogmatik bir çizgi izlemesi ve dünyanın birçok yerinde ezilen ulusların kurtuluş hareketlerine karşı, emperyalist güçlerle ortak bir tavır geliştirmesi, ÇKP'nin dünya devrimci hareketine, genelde içinde bulunduğumuz koşullara yaklaşımının ve bundan kaynaklanan anti-marksist tezlerinin bir sonucudur. «Maoculuk» kavramını, Çin'in özgül koşulları ile birlikte, bu çerçevede değerlendirmek gerekir. Ama bu değerlendirme, hiçbir zaman Çin devrimine ve onun canlı deneylerine bir saldırı biçiminde olmamalıdır. Kaldı ki, bugün «Maoculuk» bir burjuva ideolojisi değil, genelde işçi sınıfı hareketi içinde bir sapmadır. Ve sosyalistlerin her tür sapmaya karşı tavırları neyse, «Maoculuk» sapmasına karşı tavırları da o olacaktır.

Yalnız belirttiğimiz gibi, böyle bir ilkeyi demokratik kitle örgütlerinde savunmak, herşeyden önce, objektif olarak bu tip bir örgütü, sosyalistlerin tek başlarına içinde yer aldıkları bir örgüt biçiminde değerlendirmek olur. «Anti-maoizm» ilkesinin, demokratik kitle örgütlerinde savunulması, kesinlikle yanlıştır ve hedef şaşırtıcıdır.

Revizyonistlerin anti-goşizm ilkesi, devrimcilerin bugün hakim sınıflara, faşist saldırı ve örgütlenmelere karşı yürüttüğü, (dağınık ve örgütsüz de olsa) kararlı mücadeleyi saptırmanın ve bu mücadeleyi kitlelerin gözünde karartmaya çalışmanın bir ifadesidir. Gerçekten de bugün, devrimcilerin yürüttüğü militanca ve aktif direnişe, revizyonistlerin taktıkları ad, «goşizm»dir. Anti-goşizm ilkesi, Sovyet şabloncularının «aman kıpırdamayın, sonra faşizm gelir» temel anlayışlarından kaynaklanan, (devrimcilere çamur atabilmek amacıyla geliştirilmiş bir saf-

satadır) ve kabul edilmesi, hele demokratik kitle örgütlerinde savunulması saçmalıktır.

Çin şabloncuları da, demokratik kitle örgütleri için «anti-sosyal-emperyalist» veya «anti-sosyal-faşist» ilkelerini savunmaya çalışmaktadırlar. Bu görüşlerin karşı-devrimci özlerini ve hedef şaşırtıcılığını daha önceden vurguladık. Her iki şabloncu akımın bu tezlerinin eleştirisi, uzun bir yazının konusudur. Demokratik kitle örgütleri üzerindeki anlayışımızı özetleyen bu yazımızda, sık sık tekrarladığımız gibi, bu şabloncu görüşler çürütülmeden, bu siyasi gruplar kitleden tecrit edilmeden (diğer birçok sorunların halli ile birlikte), ne sıhhatli bir örgütlenme yaratılabilir, ne de demokratik kitle örgütlerinin mücadelesi nitelikli bir mücadele haline dönüştürülebilir. (9)

Kısacası, demokratik kitle örgütleri sorununa devrimciler, doğru bir biçimde yaklaşmalı, onların içinde yürüttüğü mücadeleyi, geneldeki görevlerinin bir parçası olarak görmelidirler. Bugünün somut koşullarında, sürdürdüğümüz mücadele, esas olarak şu hedeflere yönelmelidir:

1 — Marksizm-Leninizmin tutarlı bir kavrayışının temelinde, devrimci ilkelerin ve devrimini başarmış ülkelerin deneylerinin ülkemiz koşullarına yaratıcı bir biçimde uygulanabilmesi doğrultusunda, bir mücadele verilmelidir.

2 — Pratik temeli üzerinde, «devrimcilerin birliği»ni amaçlayan, BİRLİK İÇİN MÜCADELE anlayışı, hayata geçirilmeli, tutarlı bir ideolojik mücadele sürdürülmelidir.

3 — En önemlisi, sosyalist hareketle, işçi sınıfı hareketinin bileşiminin sağlanabilmesi ve bu anlamda gerçek bir Marksist-Leninist hareketin (ve bunun ifadesi olan politik örgütlenmenin -partinin-) yaratılabilmesi için gerekli adımlar atılmalıdır.

Bunlar, devrimcilerin çok yönlü görevleridir. Ve demokratik kitle örgütlerinde çalışırken bu acil görevlerin yerine getirilmesi için mücadele edildiği unutulmamalıdır.

Yazımızı bitirmeden önce kısaca, ülkemizde en çok tartışılan konulardan biri olan gençlik sorunu ve gençlik örgütlenmesine de kısaca değinelim.

5 — GENÇLİĞİN ÖRGÜTLENMESİNİN GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU :

Bilindiği gibi, genel olarak gençlik, değişik sınıflardan gelme bir sosyal kategoridir. Yapısı itibariyle toplumun en dinamik kesimidir. Sosyal olaylar karşısında duyarlıdır ve toplumdaki sınıf mücadelesinden en çok etkilenen bir tabakadır.

Gençlik deyince, bundan anlaşılması gereken, işçi, köylü ve öğrenci gençlik olmalıdır. Ve bu gün partileşme süreci içinde olan Türkiye Devrimci Hareketinin gündeminde, işçi köylü, öğrenci gençliğin örgütlenmesinin nasıl gerçekleştirileceği sorunu vardır. Geçmişteki Dev-Genç olayı, bu konuda yararlanılması gereken bir deney olmasına rağmen, bugün değişik siyasi grupların soruna ilişkin somutlaşmış bir görüşleri yoktur. Tartışmalar, daha çok öğrenci gençlik ve onun örgütlenmesine yöneliktir. Bu da gençliğin örgütlenmesinin ve emperyalizme, faşizme ve şövenizme karşı mücadelesinin doğru kavranılamamasının bir ürünüdür. Oysa gençliğin demokratik halk devrimi mücadelesindeki önemi çok açıktır.

Gerçek anlamda bir gençlik hareketi yaratılmak isteniyorsa, mücadele, işçi, köylü, öğrenci gençliğin örgütlenmesinin sağlanması yönünde sürdürülmelidir. Çünkü, bu tipte örgütler, günümüzdeki öğrenci gençlik örgütlenmesinden farklıdır ve devrimci ha-

reket için çok daha olumlu görevleri yerine getirebilir.

Öğrenci gençlik için genel olarak küçük burjuva kökenlidir diyebiliriz. Aydın olma niteliği, ve işçi sınıfı ideolojisi olan sosyalizme yatkınlığı, onun en önemli özelliklerini oluşturur. (10)

Öğrenci gençlik hareketinin emekçi halkların kurtuluş mücadelesi içindeki yerini devrimci bir yaklaşımla ele alarak ve somut durumu tutarlı bir biçimde saptayarak ona doğru hedefler göstermeliyiz. (Öğrenci gençlik kitlesinin yanlış görüşlerin etkisinde kalacağı unutulmamalıdır. Özellikle de, faşist yalan ve demagojiye, faşistlerin gençliği örgütleme çabalarına karşı görevlerimizi kararlı bir biçimde yerine getirebilmeliyiz.)

Bizim gibi ülkelerde, toplumun en dinamik kesimini oluşturan gençliğin örgütlenmesi temelinde, işçi sınıfı hareketini yönlendirme iddia ve çabaları, gerici bir tavırdır. Devrimini zafere ulaştırmış hiçbir ülkede, gençlik hareketi, yükselen devrim mücadelesinin temel unsuru olmamıştır. DEV-GENÇ deneyini, ülkemizin tarihi somut koşulları yaratmış ve bir dönem bu hareket taşıyamayacağı halde devrimci mücadelenin öncüsü ve sözcüsü durumunda kalmıştır. Fakat bugünde, benzer deneyi tekrarlamaya kalkışmanın ve ondan dersler çıkarmamanın anlamı, küçük burjuva görüş ve hayallerinin bataklığında yüzmek demek olacaktır.

Günümüzde öğrenci gençlik örgütlenmesinin somut durumu ve bu hareketin önemi, soruna, devrimci hareketin çıkarları açısından nasıl yaklaşmamız gerektiği konusunda bir açıklık getirmektedir. Bugün gençliğin en örgütlü kesimi öğrenci gençliktir. Öğrenci gençliğin geçmişten de gelen pratik deneyi bilinmektedir. Devrimci hareketin, genel olarak öğrenci gençlik içinde geniş bir tabanı olduğu

da görülmektedir. Öğrenci gençliğin faşizme karşı mücadelede en ön saflarda tavır aldığı ve sık sık kitle eylemleriyle de bu tavrını ortaya koyduğu gözlenmektedir. Bu somut durum, devrimcilerin, öğrenci gençlik hareketinin önemini asla küçümseyemeyeceğinin ölçütleridir.

Devrimciler, öğrenci gençlik içindeki çalışmalarında:

1 — En geniş öğrenci kitlelerini emperyalizme, faşizme, ve şövenizme karşı seferber etmeli, mevcut kitle örgütlerinin daha da geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için (aynı zamanda bunları merkezi örgütlerin çatısı altında toparlayarak) çok yönlü bir mücadele vermelidirler.

2 — Gençliğin en örgütlü kesimini oluşturan öğrenci gençliğin, kendi örgütlenmesi ile birlikte, işçi ve köylü gençliğin örgütlenmesi için de seferber edilmesini sağlamalıdırlar.

3 — Öğrenci gençliğin mücadelesini demokratik halk devrimi mücadelesine tabi kılarak öğrenci gençliğin içinden, devrimci harekete kadrolar yetiştirmek ve aktarmak görevlerini yerine getirmelidirler.

Bir yandan hareketin (öğrenci gençlik hareketinin) sürekli bir kadro kaynağı teşkil etmesi, diğer yandan da anti-faşist mücadelede önemli bir güç olması... İşte bu iki yönlü özellik, öğrenci gençlik hareketi içindeki mücadelemizin önemini de somutlaştırmaktadır. Devrimciler, en geniş öğrenci yığınlarını devrimci mücadelenin içine çekmeye çalışırken, anti-faşist mücadeleyi daha da geliştirmeli ve öğrenci gençlik hareketinin birliğini engelleyici her düşünce ve davranışı teşhir ederek, burjuvazinin ve onun soldaki uzantısı olan değişik siyasi grupların gerçek yüzlerini ortaya çıkarabilmek için maskelerini indirebilmelidirler. Bu da yoğun bir ideolojik

mücadeleyi öğütleyerek, hareketin en önünde dövüşerek ve tutarlı bir eylem programı doğrultusunda mücadele ederek mümkün olabilir.

«Biz, devrimci şiarlarımızı, ilkin okuma çevrelerine, sonra işçi kitleleri arasına, sonra sokaklara, sonra barikatlara taşıyarak devrimden önce yıllar ve onyıllarca çalışmaya yetenekliyiz. **Şimdi de,** ilkin ve öncelikle anın görevini oluşturan ve onsuz düzenleşik eylem hakkındaki tüm konuşmanın boş sözler olacağı şeyi örgütlemeye, yani devrimci parolaları için kitleler arasında, heryerde **siyasal ajitasyon** yürüten güçlü bir proleter örgütü inşa görevine yetenekli olmalıyız. Üniversite kümelenmelerimizin de uğraşması gereken, kendi öğrenci alanlarında bu örgüt görevidir, somut harekete dayalı bir ajitasyondur.» (Lenin, Gençlik Üzerine, s. 128)

Öğrenci gençlik hareketinin, yukarıda belirttiğimiz özelliklerine rağmen, dağınık ve örgütsüz olduğunu görüyoruz. Mevcut örgütlenmelerin, öğrenci gençlik hareketini nitelikli bir biçime dönüşmesini sağlaması, öncelikle devrimci hareketin birliği sorununun halledilmesine bağlıdır. Bu tesbite rağmen, gençlik hareketinin birliği için adımların atılması, geneldeki hareketin birliğinin sağlanmasına katkıda bulunacaktır.

Bugün devrimci hareketin kendi içinde birçok hastalığı barındırdığı ve halen grup ve grupçukların ortaya çıktığı bir «ayrışma» dönemini yaşadığımızı görüyoruz.

Ayrıca, somut olarak görüldüğü gibi, devrimci hareket içindeki bölünme ve çatışmalar daha çok öğrenci gençlik kesimine yansımakta, birçok siyasi grup kendi aralarında bazen ideolojik mücadele platformu dışına taşan çatışmalara kadar varan ilişkiler içinde, varlıklarını yan yana sürdürmeye çalışmaktadırlar.

Daha önce de vurguladığımız gibi, demokratik kitle örgütlerinin sağlıklı bir mücadele vermesinin koşulu, ancak bu örgütlerde çalışan birden fazla grubun kendi grup çıkarlarını değil, devrimci hareketin çıkarlarını ön planda tutmalarıyla bir ölçüde sağlanabileceğine inanıyoruz. Bu anlayışın tümüyle yerleşmesi ise, devrimci hareketin birlik sorununa ve daha nitelikli bir hareket haline dönüşmesine bağlıdır.

Demokratik kitle örgütlerinin eylem programının ilkeleri doğrultusunda farklı eğilimlerdeki grupların bir arada bulunmasının yolu budur. Aksi taktirde, sorunun değişik bir platforma dökülmesi kaçınılmaz olacaktır. Hele günümüzde devrimci hareketin bölünmüşlüğü ve bunun demokratik kitle örgütlerine yansıması, sorunu daha karmaşık hale getirmekte, adeta bu örgütlerin işlemez hale gelmesi söz konusu olmaktadır. Eğer hareketin pratik yararları üzerinde anlaşılır ve tesbit edilen çerçevede, bu örgütlerin içinde çalışılırsa, farklı nitelikteki siyasi grupların demokratik kitle örgütlerinde birlikte çalışmaları ve mücadele etmeleri sağlanabilir. (Ülkemizde, yazımızın başlarında belirttiğimiz gibi, devrimci hareket içindeki üç akımın süreç içinde birbirinden daha çok kopmaları şeklinde bir gelişme görülmesi kaçınılmazdır.) (11)

Öğrenci gençliğin anti-faşist mücadelesinin birliği ve devrimci hareketin çıkarlarına tabi olması için her çaba gösterilmelidir. Dar grup çıkarlarına karşı çıkılmalıdır. Hareketin pratik yararları temeli üzerinde değişik siyasi gruplar, geçici de olsa birlikte tavır alabilir. Ama bunun yolu, ilkelerden taviz vermekten veya ilkeler üzerinde pazarlık yapmaktan geçmemelidir. Çünkü, **en tutarlı birlikler, ancak ideolojik ve siyasi temeller üzerinde inşa edilebilir.**

Daha önce de yaptığımız (önerilerimizi de kapsayan) bir çağrıyı, burada tekrarlıyoruz. Bu çağrımız, tüm demokratik kitle örgütleri ve bu örgütler içinde çalışan değişik siyasi grupların birçoğu için geçerlidir:

1 — Tüm siyasi gruplar, demokratik kitle örgütlerinin ve bunların temsil ettiği toplumun değişik kesimlerinin mücadelesinin birliği için, kendi dar grup çıkarlarını ikinci bir plana atmalı ve kendi iradelerini bu örgütlere hakim kılmak anlayışından vazgeçmelidir.

2 — Siyasi gruplar arasındaki çatışmalar, ideolojik mücadelenin seviyesini aşmamalı ve herkesin görüşlerini açıklıkla ortaya koyabileceği bir tartışma platformu yaratılmalıdır.

3 — Emekçi kitlelerin değişik kesimlerinin hareketinin birliğini engelleyici sekter ve yanlış tavırlara, güçlü bir şekilde karşı konulmalıdır.

4 — En geniş kitlelerle bağlar kurmanın yolu ve somut duruma uygun mücadele ve örgütlenme yöntemleri geliştirmeli ve bu konularda yoğun bir çaba gösterilmelidir.

KURTULUŞ

NOTLAR

(1) Daha önce geçmişe ilişkin eleştirilerimize temelde getireceği bir cevap bile olmayan DGD, ideolojik mücadeleye ilişkin bir yazısında bizi «ideolojik mücadelenin temel bir öneme sahip olması durumu ile temel mücadele biçimini birbirine» karıştırmakla suçlaması ilginçtir. Bu konuda «Evrim ve Devrim Aşamaları» üzerine başlıklı bir yazıdan aldıkları alıntıyla bizleri, «ideolojik mücadeleyi temel mücadele biçimi» olarak savunmakla eleştiriyorlar. (DGD, Sayı : 16)

Birincisi, Alıntının yapıldığı yazımız, geçmişin çok önemli bir teorik *yanlışını* eleştiren «evrim ile devrim» konusunda yazılmıştır. Geçmişin bu keskin savunucuları (!) bizim bu yazıda ileri sürdüğümüz temel iddialara karşılık verecekleri yerde, her zamanki gibi, tartışmayı tali bazı sorunlara kaydırmaya çalışarak zevahiri kurtarmanın derdine düşmüşlerdir.

İkincisi, yazımızda, *mücadele biçimlerine* ilişkin çok açık sözler yer almasına ve «ideolojik mücadelenin temel mücadele biçimi» olduğuna ilişkin tek bir satır bile (yaptıkları alıntıdan da bu açıkça görülmektedir) yer almamasına rağmen; DGD'nin, daha bir müddet yazılarımızı eleştirirken, onları sağından-solundan çekiştirme huyundan vazgeçmeyeceği anlaşılıyor.

(2) Bu konuda, DGD ile, Kurtuluş arasındaki tartışmalar bilinmektedir. Siyasal mücadele ve silahlı mücadele konusunda Giap'tan aktarılanlar, DGD tarafından bir türlü kavranılamadığı için, sorunu, Giap'tan yapılan çevirinin yanlışlığını iddia etmeye kadar vardırmak zorunda kalmışlardır. Oysa, Kurtuluş'da, önce de belirttiğimiz gibi, sorun açıktı ve Giap, Vietnam kuşallarında bunların nasıl hayata geçirildiğini anlatıyordu.

(3) İşçi sınıfının partisi esas olarak mesleği devrimcilik olan kişilerden oluşur ve çevresini parti örgütleri ağı sarar. Böyle bir örgütte, işçilerle aydınlar veya toplumun diğer kesimlerinden gelenler arasında herhangi bir ayrıma gidilmez. Önemli olan, devrimci eylemleri kendisine meslek edinme, kısacası «profesyonel devrimci» olmanın özelliklerini taşımadır.

(4) Bu konulara ilişkin ve yanlış görüşlerin eleştirisini de kapsayan yazılarımız daha önce, Kurtuluş'un 5. Sayıdaki Demokrasi, 6. Sayıdaki «TKP» Üzerine ve 7. Sayıdaki Demokratik Devrim başlıkları altında yayınladığı için, sorunun üzerinde, burada bir daha uzunca durmak istemiyoruz.

(5) Ülkemiz özgülünde bu tesbitlerimize rağmen bazen garip durumlar da görülmektedir. Örneğin, TÖB-

DER Genel Merkez seçimlerinde, Çin şabloncuları, Sovyet şabloncusu bir grubu destekleyebilmekte, Çin-Sovyet ikilemi dışında kendini gören bir grup, (Devrimci Gençlik), Çin şabloncusu gruplarla ilkeli (!) bir ittifak yapabilmektedir. (İlke, anti-revizyonist olmaktır ve bu Ankara Tıp ve Fen Fakültesindeki dernek seçimleri sırasında görülmüştür.)

(6) Çin şabloncusu grupların AYÖD'ten atılması gerektiği şeklindeki önerimiz, **somut koşullardan kaynaklanan bir öneri idi.** Bugün sadece AYÖD içinde barınan bu şabloncu akım, DGDF'ye bağlı diğer örgütlerin içinde yer almamakta, örgütlerini ayrı kurmaktadırlar. (İYÖD ve İZYÖD dışında kurulan İstanbul ve İzmir YDGD'leri örneği.) Bu akımın hâlâ AYÖD dışında örgütlenmeye gitmemesinin en önemli nedeni, kitleden tecrit olma korkusudur.

(7) Önceleri bizi ciddiye bile almadığını söyleyen DGD, bizim görüşlerimizi eleştirmek için özel broşürler çıkarmaya başladı. Hatta yazılarımızdaki «dil ve gramer hataları»nı bile eleştiriyorlar. DGD'nin köşeye sıkıştığı apaçık. İdeolojik olarak içine girdiği sıkıntının ifadesidir bunlar.

(8) DGD, geçmişin prestijini istismar etmek için bu tür alicengiz oyunlarına başvurmaktadır. Bilindiği gibi Kesintisiz Devrim'de, oligarşik devletten bahsedilmektedir. Ayrıca sömürge tipi faşizm kavramıda Kesintisiz Devrim'de geçmektedir. Bu konudaki bulanıklık 1971 öncesinde devlet biçimleri konusunda devrimci hareketin açık bir görüşe sahip olmamasından (bunun Kesintisiz Devrim'e yansımasından) kaynaklanmaktadır.

(9) Çin şabloncusu gruplar, «orta yolcu» diye nitelendirdikleri Çin-Sovyet ikilemi dışındaki gruplarla ittifaka girerken, bu ilkeler yerine, anti-revizyonist olmak ilkesini öne sürmektedirler. Bazen bu ilke temelinde «orta yolcu» grupların (örneğin, DGD, demokratik kitle örgütleri için savunduğu ilkeler arasında anti-revizyonizm ilkesi olmamasına rağmen, Çin şabloncularıyla bu ilke temelinde ittifaka (!) girebilmektedir. Hem de Çin-Sovyet ikilemini redde-

den bir gruba -Kurtuluş'a- karşı...) onlarla ittifaka girdikleri görülmektedir.

(10) Son zamanlarda, aydın olma özelliğinin mi, yoksa sınıfsal çelişmelerin mi, gençliğin belirleyici özelliğini teşkil ettiği üzerinde bir tartışma yapılmaktadır. Gençliğin (işçi-köylü-öğrenci gençliğin) tahlili yapılırken, sınıfsal bir temelden soruna yaklaşmak elbette ki doğrudur. Zaten farklı bir düşünüş, gençliği toplumdaki *sınıflardan* ve sınıf mücadelesinden bağımsız düşünmek sonucunu doğuracaktır.

Öğrenci gençliğin durumu ise daha değişiktir. Üretim süreci içinde dolaylı olarak yer alması, nispi olarak bağımsız bir konum kazanmalarına ve bu anlamda düzene karşı tepkilerinin de bir aydın tepkisi biçiminde yansımasına yol açmaktadır. Son tahlilde, bu tepkiyi, toplumdaki sınıf mücadelesinden ve sınıfsal bölünmeden zaten soyutlayamayız. Çünkü, «aydınlara bu ad tam da, bir bütün olarak toplumdaki sınıf çıkarlarının ve siyasal kümelenmelerin gelişmesini en bilinçlice, en kararlıca, ve en kusursuzca yansıttıkları ve belirttikleri için verilir. Siyasal kümelenmeleri bir bütün olarak toplumun siyasal kümelenmesine tekabül etmeseydi öğrenciler neyseler o olamazlardı.» (Lenin, Gençlik Üzerine, s. 100)

Daha sonra da öğrencileri kümelenmelere ayıran ve bunların ayrı ayrı özelliklerini sıralayan Lenin, bu kümelenmelerin Rus toplumundaki sınıfsal bölünmeye tekabül etmediği şeklindeki eleştirilere karşılık şunları söyler :

«Sınıfsal bölünme tabii ki, siyasal kümelenmenin nihai temelidir; **son tahlilde** tabii ki, bu kümelenmeyi her zaman belirler. Ama bu nihai temel ancak tarihsel gelişme süreci içinde ve bu sürece katılanların ve bu sürecin yapıcılarının bilinci yükselirken ortaya çıkar. Bu 'son tahlil'e ancak, bazen yıllar ve on yıllar süren uzun, inatçı bir mücadele, bazan siyasal bunalımlar biçiminde fırtına gibi patlak veren, diğer zamanlarda sönen ve daha önceleri gibi, geçici olarak kesintiye uğrayan, siyasal mücadeleyle varılır.» (age, s. 101-102)

(11) Öğrenci gençlik hareketi içinde görülen bazı yanlış eğilim ve tavırların teşhir edilmesi ve bunun en geniş kitlelere duyurulması, onların da kavrayacağı şekilde sorunların aktarılması, bir görevdir.

Bugün öğrenci gençlik hareketi içinde, bazı örgütlerin yönetimini elinde bulunduran DGD siyasetinin savunduğu «yönetimde homojenlik», ve «devrimci eylemin birliği» sloganları ve bunların pratikteki görünümü, eleştirilmeli ve mahkum edilmelidir.

«Yönetimde homojenlik»ten kastedilen, eylem programının ilkesi üzerinde birlikse (tek bir grup veya birbirine yakın gruplar, yönetimi alabilir ve örgütü yönetebilir), buna diyecek birşey yok. Ama bu anlayış pratiğe yansıdığında, sosyalistleri bağlayıcı ilkeler üzerinde (örneğin Çin şabloncularıyla anti-revizyonist olmak ilkesi temelinde) bir ittifaka girerek yönetime gelmek anlaşılıyorsa, buna ancak siyasetsizlik ve ilkesiz olmak denir.

«Devrimci eylemin birliği» sloganı da, DGD siyasetçileri tarafından hemen her örgüt için savunulmaktadır. Bizce, böyle bir slogan birden fazla örgüt arasında bir eylem birliğini ifade etmektedir. Yoksa aynı örgütün içinde yer alınıyorsa, o örgütün eylemi için böyle bir slogan ileri sürmek saçmalıktır. Örneğin, TÖB-DER içinde, (ilerici, yurtsever ve devrimci öğretmenlerin örgütüdür TÖB-DER) «öğretmenlerin devrimci eyleminin birliği»nin anlamı nedir? Başka bir öğretmen örgütü olmadığına göre bu slogan ne ölçüde doğru olacaktır?

Ayrıca bugün, öğrenci gençlik hareketi içinde ayrı örgütlenen grupların tavrı ve bunların öğrenci gençlik hareketinin dışında, dar grup örgütleri olarak nitelendirilip eleştirilmesi ve mahkum edilmesi, devrimci bir görevdir. (İGD, SGB, vb.)

Zimbabwe'deki Direnişin Durumu Üzerine Notlar

Son yıllarda dünya sosyalistlerinin gözleri Afrika'ya çevrildi. Gerçektende son yıllarda Afrika devrimleri anti-emperyalist mücadelenin odak noktası durumuna geldi. Son derece çeşitli sınıfsal özellikler gösteren Afrika toplumları peşpeşe emperyalizme ve sömürgeci işgallere karşı savaşıyorlar.

Afrika devrimlerinin dünya sosyalistlerinin başlıca ilgi noktası durumuna gelmesinin bir başka nedeni de uluslararası sosyalist hareketin «iç tartışmalarının» Afrika devrimlerine doğrudan yansımasıdır. Bunun kadar önemli bir başka nokta da şüphesiz Afrika devrimlerindeki enternasyonal dayanışmadır. Afrika'daki enternasyonal dayanışma hem çeşitli Afrika ülkelerinin ilericileri ve sosyalistleri arasında, hem de onların dışında gerçekleşmektedir.

Biz bu sayımızda Zimbabwe'deki ulusal kurtuluş mücadelesi ve Zimbabwe ulusal kurtuluş mücadelesinin örgütlerinden biri olan ZANU hakkında bilgiler aktarmaya çalışıyoruz. Zimbabwe kurtuluş mücadelesi ve özellikle ZANU, Türkiye sosyalistleri için yabancı değil. Bilindiği gibi bir süre önce PDA bir ZANU heyetini ülkemize çağırmıştı. Türkiye hükümetinden destek ve maddi yardım isteyen bu heyet hükümet tarafından sınırdışı edilmişti.

Bu sayımızda Die Internationale dergisinde yayınlanan ZANU ile ilgili bir yazı bulacaksınız. Bu

yazıda kendi sözleri ile ZANU yönetiminin nedenli oportünist bir karaktere sahip olduğu sergilenmekte.

KURTULUŞ'un gelecek sayılarında Afrika devrimleri ile ilgili yeni yazılara yer vereceğiz.

KURTULUŞ

Aşağıda, şimdiye kadar hemen hemen hiç açık tartışması yapılmamış olan Zimbabwe Kurtuluş Mücadelesi'nin değişik yönlerini aydınlatmak istiyoruz.

Birincisi, şimdiye kadar tarafımızdan, devrimci olmayan sol tarafından ve çeşitli Hua Kua Feng Fan Klübü tarafından desteklenen ZANU Kurtuluş Hareketi, değişik röportajlarda birbiriyle uzlaşmaz bir biçimde çelişen değerlendirmeler yapmıştır. Bu birbiriyle çatışan açıklamalar tali sorunlar değil de, strateji ve taktiğin, politika ve ideolojinin merkezi sorunları olduğundan, ve yakın zamanda ZANU'-nun yüksek düzeydeki yetkilileri tarafından yapıldığından, ortaya konulmaları ve eleştirilmeleri zorunludur.

İkinci olarak, ZANU ve ZAPU isimli «geleneksel örgütlerin» militanlarının ZİPA'da birleşmesiyle (Zimbabwe Halk Ordusu), OAU (Afrika Birliği Örgütü) tarafından tanınan ve sırf FRELİMO (Mozambik) tarafından desteklenen, yeni bir kuvvet yaratılmıştır. ZİPA'nın fonksiyon ve anlamı da, -birbiriyle kısmen çelişen bilgilere rağmen- açıkça tartışılmalıdır.

Üçüncü olarak, -şimdiye kadar örgütümüzle birlikte çalışmış olan- ZANU Temsilcisi D. Motumbuka, yayın organımızdaki Zimbabwe konusundaki en son açıklamayı kesin bir şekilde -ve bizim görüşümüze göre haksızca- eleştirmiştir. Esas olarak, yoldaş Motumbuka, P. Petrucci'nin Fransızca dergisi «Afrique-Asie»de ve çeşitli Mozambik gazetelerinde

yayınlanmış olan bir makalesinin, bizim dergimiz Die Internationale Sayı : 2'de yayınlanmasına saldırmıştır; keza, bir Mozambik haber ajansının ZİPA'nın temsilcisi siyasi komiser Machingura ile yaptığı, Mozambik'te yayınlanmış olan ve buradan FRELIMO tarafından bütün dünyaya gönderilmiş olan bir röportajı yayınlamamızı eleştirmiştir. Bundan başka yoldaş Motumbuka, ZİPA için bizim hesabımıza yapılan para bağışlarının Arbeiterkampf'ta açıklanmasına şiddetle saldırmıştır. Bu ciddi eleştiriye her halûkârda açıkça karşılık vermek istiyoruz.

Sözü edilen sorunların daha iyi anlaşılmasını sağlamak için, emperyalizm ve yardakçılarının Zimbabwe Kurtuluş mücadelesi ve özellikle ZANU'ya yöneltkikleri çeşitli gerici manevraların küçük bir krokisini ekledik. (Afrika dayanışma hareketinin büyük bir kesimi ve halihazırda «ML» Sahne karışında anti-emperyalist ciddiyetlerini ve politik üstünlüklerini (Angola sorununda da) göstermiş olan gruplar, bugün açıkça, Zimbabwe hareketi üzerine eleştirisel bir açıklama yapmaktan çekinmektedirler, ve bunun yerine aylardır «ilericiler» arasında, «ZANU'nun sonradan herşeyi düzene koyacağı ve açıklığa kavuşturacağı» el altından öne sürülmektedir. Biz burada yanlış bir «kurtuluş savaşlarını destekleme» anlayışının yattığını düşünüyor ve yoldaşlardan -kösteklemenin değil- esasın eleştirel bir analizinin uzun vadede gerçek dayanışma olduğu şeklindeki eski bilgimize uygun hareket etmelerini talep ediyoruz.

ZANU NASIL BİRLİKTEDİR?

ZANU içerisinde, Afrika Kurtuluş Mücadelesi için merkezi olan iki sorunda -«Angola Sorunu»nun

konuluşu ve Sovyetler Birliği konularında- politik olarak çelişik, birbirine zıt olan hangi görüşlerin varolduğu ortaya konulmalıdır. Bizim zannımızca burada sorun, bir kurtuluş hareketindeki politik farklılıkların doğal ölçüsünü çok aşmış çelişkilerdir.

Angola konusunda ZANU : Geçtiğimiz iki yıl içinde Angola'da Afrika devrimi (MPLA tarafından temsil edilir) ile, iç müttefikleriyle birlikte (UNITA/FNLA) emperyalizm arasındaki karşılaşma en keskin halinde idi : «Angola'da Afrika devrimi kararını vermiştir.» (Samora Machel) Tüm ilerici devlet ve hareketler kayıtsız şartsız MPLA yanında yer alırken, (Gine Bissau, Mozambik, Cezayir, F. Polisario, EPLF, SWAPO...), tüm Afrika gericiliği «eşit hak tanınmış üç kurtuluş hareketi» örtüsü altında UNITA/FNLA gruplarını kısmen doğrudan askeri saldırılar yoluyla (RSA ve Zaire) desteklemişlerdir. Bildiğimiz kadarıyla ZANU, Afrika'nın tümüyle MPLA'nın arkasında yer almayan ve temsilcilerinden yalnızca örnek olarak alınabilecek açıklamalar çıkarılabilen tek ilerici gücüydü:

«Süper güçlerin kusuru nedeniyle Angola'nın uğradığı büyük felaketten (!) üzüntü duyuyoruz. (Chidoda, ZANU Temsilcisi, Kanada, «KVZ» Ortsbeilage, Hamburg, 5.8.1976)

«Üç kurtuluş hareketi (!) bağımsızlığı sokağa atarak, Angola'da büyük ölçüde halkın kanının dökülmesini getiren bir dövüşe giriştiler.» (Avrupa temsilcisi R. Chiwara; Bremen'de bir toplantıdaki bant kayıtlarından, 22.3.1976)

Tesbit edilmesi gereken nokta, MPLA'ya yönelen yukarıdaki alıntıların, ZANU Genel Sekreteri yoldaş Mugabe'nin Angola konusunda tarafını belirleyişinden sonra oluşudur: «Angola'da gerici güçlerin, emperyalist güçlerin, MPLA'nın ilerici güçlerine karşı FNLA/UNİTA'yı destekleyişleri gibi; biz-

de kendi ülkelerimizde, Angola'da UNİTA ve FNLA' yı destekleyen aynı gerici güçlerin Nkomo'yu desteklerikler ini gözleyebiliyoruz. **MPLA ve biz aynı gemideyiz.** Bizler devrimin ilerici güçleriyiz. Joshua Nkomo (ZAPU), Jonas Sawimbi (UNITA) ve Holden Roberto aynı durumdadır, bunlar, emperyalistlerin kuklalarıdırlar ve emperyalistler tarafından, anti-devrimci çizgiyi izlemeleri için beslenmektedirler.» (Robert Mugabe, 22.2'1976'da Mannheim'deki konuşma. «Zimbabwe'deki Halk Kendisini Kurtaracaktır.»)

Bu durumda biz, bir yanda Nkomo (ZAPU) ve diğer yanda Roberto (FNLA) ve Sawimbi (UNİTA)' nın eşitleştirilmesine katılmıyoruz; bizim görüşümüze göre birincisi (Nkomo) bir oportünist ve sınıf uzlaştırıcısıdır, diğerleri ise emperyalist yanlısı ücretli önderlerdir. Bunun yanında Roberto Mugabe halihazırda Nkomo ile bir birlik cephesi («Yurtsever Cephe») kurmuş ve onunla beraber Genf görüşmelerine katılmıştır.

Yoldaş Mugabe'nin burada sözü edilen MPLA hakkındaki çok açık açıklaması kendisinin Almanya'ya gelişinden hemen sonra yapılmıştır. KBW tarafından düzenlenmiş olan gezilerindeki diğer konuşmalarında hiç bir zaman ne Angola'ya ne de Sovyetler Birliği'ne tekrar değinmemiştir-kulis arkasında nelerin cereyan ettiğini tahmin etmek zor değil! Bu Mannheim toplantısında KBW büyükleri tarafından işgal edilmiş olan podyumdan hafif acizlik saldırıları olmuştur. Bu konudaki bir soruya Mugabe böyle cevap vermiştir : «Sovyetler Birliği ve Küba'nın MPLA'ya yaptığı yardımların iyi niyetli olduğunu, doğru yerden geldiğini ve hakkedilmiş olduğunu sanıyorum... Onların, ayaklarını Angola'ya sokmak için bu yardımları yaptıklarını söyleyen iddiaya katılmıyorum... bu, sizin bize yaptığınız yardımlar gibi, Çin Halk Cumhuriyeti veya Sovyetler

Birliği'nden aldığımız yardımlar gibi haklı bir yardımdır» (Teyp bantlarından alındı.)

Bildiğimiz kadarıyla ZANU Merkez Komitesi üyeleri hiç bir açıklamalarında MPLA'ya karşı tavır almamışlardır. Bu kanıyı, kısa bir süre önce Zambiya hapishanesinden serbest bırakılan, ZANU Enformasyon ve Kamu Çalışmaları Sekreteri Gumbo yoldaş da, kısa bir süre önce yayınlanan röportajda, Sovyet-Küba yardımlarından ve Zimbabwe için muhtemel benzeri yerlerden söz ederken doğrulamıştır :

«Angola özel bir durumdu ve ben, orada, diğer gerici güçlerle ortaklaşa Angola'da bir kukla rejimi kurmaya çalışan bir saldırganın, yani Güney Afrika'nın bulunduğunu düşünüyorum... Biz, MPLA'nın ilerici bir güç olduğu ve gerici güçlere karşı mücadele verdiğine inanıyorduk... Güney Afrika gibi bir saldırganın birlikler gönderdiğini ve devrimci bir hükümeti devirmeye çalıştığını gördüğümüzde tarafsız kalamayız.

«Zimbabwe'de, Angola'da olduğu gibi Küba'lıları yardıma çağırmamızı gerektirecek bir durumun olacağına inanıp inanmadığımıza gelince. Hayır, hiç bir zaman. Çünkü biz, kendi kurtarıcılarımızın kendimiz olduğuna inanıyoruz... Yabancı yardımları ancak silah ve maddi yardımlar biçiminde kabul edebiliriz. Fakat gerçek mücadelenin gerektirdiği şeyleri bizzat yerine getirmek istiyoruz, çünkü bağımsızlık bu şekilde bizim için bir şeyler ifade edebilir. Ama birisinin gelip bizim için mücadele etmesine izin verirsek, o zaman bu bağımsızlığın hiç bir anlamı yoktur.» (KSA-Heidelberg'in R.N. Gumbo ile röportajından. 1.11.1976)

Yoldaş Gumbo, Küba desteğinin kabulünün MPLA için, devrimci bir hükümetin meşru hakkı olduğunu, -kendi söylediği gibi- Zimbabwe devrim-

cilerinin ihtiyaç duymayacakları bir yardım olduğunu açık bir şekilde ifade etmiştir. Biz, ülke dışı insan yardımıyla ulaşılan bir bağımsızlığın yalnız başına erişilenden daha az değerli olduğu şeklindeki son düşüncesiyle aynı görüşte değiliz. Angola'da Küba'lı yoldaşların binlerce insan yardımları, Çin'li yoldaşların Kore'ye yardımları oradaki kitlelerin özgürlüğünü, Vietnam veya Mozambik'in özgürlüğünden daha az değerli kılmamıştır. Ve İspanya İç Savaşında dünyanın her tarafından oraya koşup gelen «enternasyonal tugaylar»ın savaşçılarının yardımıyla devrimcilerin kazandığı bir zafer, İspanya devrimine hiç bir «leke» sürmemiştir. Tabii bunu sadece geçerken belirtmek istedik. Tesbit etmemiz gereken, ZANU Dış Ülkeler örgütünün en azından önder temsilcilerinin (bunlardan yoldaş Motumbuka haricindekileri tanıyoruz) MPLA'ya karşı dikkati çekici demagojiler yaptıkları; bunların dost ve düşmanı ayırt etmeye yetkin (veya istekli) olmadıklarıdır!

Sovyetler Birliği Konusunda ZANU : Çeşitli ZANU temsilcilerinin Sovyetler Birliği konusunda tutumları, öz olarak, daha da «renkli» ve çelişkilidir. Bu sorun, yalnızca Sovyetler Birliğine «sosyalist» payesini bahşetmek veya S.B.K.P.'yle lâfta «kırılmaz dostluk»u güvenlik altına almak meselesi olması açısından önemli değildir. Burada mesele daha çok, bir yandan bağımsızlık mücadelelerinin baş düşmanının belirlenmesi, aynı zamanda aktüel veya potansiyel taktik (yani kullanışlı!) müttefiklerin belirlenmesidir.

Bu sorun, Afrika'nın bütün ilgili kurtuluş hareketleri tarafından ortak bir şekilde cevaplandırılmıştır: -ABD tarafından başı çekilen- emperyalizm, o zamanki kuklaları vasıtasıyla Afrika'lı kitlelere baskı yapan ve onları sömüren baş düşman olarak

değerlendirilmiştir; buna karşılık Sovyetler Birliği, kendisinden -belirli alametler altında- maddi yardımların **şartsız olarak** alınabileceği gerçek veya mümkün olan bir müttefik olarak değerlendirilmiştir. Sovyetler Birliği ile bir ittifak politikasını yürütme arzusu ZANU'nun bugün de halen geçerli olan programında tekrar yazılmıştır! «ZANU, Afrika, Asya, Latin Amerika ve **Avrupa'nın sosyalist devletlerindeki** (!) ilerici güçlerle, emperyalizmin güçlerine karşı... koymak ve onlarla mücadele etmek için sıkı bir birlik içindedir.» (ZANU-Program)

Bu pasajda sözü edilen («sıkı bir birlik içinde olma») durumu yıllardır gerçekliğe uymamaktadır; Sovyetler Birliği, ZANU ve ZAPU tarafından «yurtsever cephe»nin kuruluşuna kadar, kısmen ağır ve nahoş bir şekilde ZANU'ya dil uzatmış ve onun yerine oportünist ZAPU önderi Nkomo'yu güçlü bir şekilde desteklemiştir. Bizzat Nkomo, Smith rejimi ile gizli görüşmeler sürdürürken, Sovyet Birliği ona hiç olmazsa propaganda açısından imtiyazlı davranmıştır.

Fakat Genel Sekreter Mugabe'nin «Mannheim Konferansı»nda ZANU açısından Sovyet desteğinden söz etmesi de gözden kaçırılmamalı. KSA Heidelberg (KSA : Güney Afrika Komitesi) tarafından direkt olarak «Süper güçlerin güney afrika için mücadelesi» teorisine değinilmesi üzerine merkez komitesi üyesi R. Gumbe verdiği cevapta ZANU'ya Sovyet yardımının olduğunu doğrulamıştır : «ZANU'nun bu konudaki bakış açısı gayet açıktır. ZANU içinde biz, ülkemizdeki çatışmayı veya Zimbabwe'deki çelişkileri tarihsel bir perspektifle değerlendiriyoruz. Günümüz Zimbabwe'sindeki baş çelişki olarak, Afrika halkıyla Smith rejimi ve emperyalistler ve sömürgeciler arasındaki çelişkiyi görü-

yoruz. Bu konuda tamamen açıklığa kavuşmalıyız : Temeldeki ve esas olan çelişki Afrikalılarla Smith rejimi ve ülkedeki beyaz sömürgeciler tarafından temsil edilen emperyalizm ve sömürgecilik arasındadır.

«ZANU ile Sovyetler Birliği veya diğer afrikalı gruplarla Sovyetler Birliği arasında bir işbirliğinin mümkün olup olmadığı konusunda bir kaç esasa ilişkin olmayan farklılık vardır. Ama bunlar ikinci derecededir. Bunlar yoldaşlar arasında çözülebilecek farklılıklardır. Sosyal emperyalizm sorunu ve süper güçlerin hakimiyet mücadelesi. Evet, olabilir ama şimdi bundan söz edilecek aşamada mıyız? Bu, emperyalizmi ve sömürgeciliği yendiğimiz zaman üzerinde tartışabileceğimiz ikinci dereceden bir problemdir.

«Bizim görüşümüze göre bugün Sovyetler Birliği Smith rejimine ve emperyalist güçlere karşı mücadelede bizim müttefikimizdir. O, güvenilir bir anti-emperyalist güçtür. Ara sıra bazı zorluklar çıkmaktadır, fakat bunlar, bizlerin yoldaşlar olarak tahlil etmemiz gereken zorluklardır. Çok uzun zamandır destek alıyoruz. Çinlilerden aldığımızdan da daha öncesinden beri. Ama biz Çinli dostlarımıza da her zaman, Zimbabwe'de tamamen açık bir çizgiye sahip olduğumuzu söylemişizdir: Siz bizleri anti - emperyalist olduğumuz için destekliyorsunuz. Batı Almanyada sizler de bizleri, anti-emperyalist olduğumuz için destekliyorsunuz.

«Demekki sosyal-emperyalizm denilen şeyle Afrika halkları arasındaki çelişki sorunu diye birşey asla yoktur. Biz Sovyetler Birliğine bu gözle bakmıyoruz. Ben, Sovyetler Birliğinin Güney Afrika'da devrimci mücadelenin baş desteği olduğu ve buna

devam ettiği görüşündeyim. Hepimiz tüm dikkatimizi emperyalistler üzerine toplayalım ve bunu Sovyetler Birliğinin yardımıyla, Çinlilerin yardımıyla, tüm sosyalist ülkelerin ve tüm ilerici güçlerin yardımıyla yapalım. Batı ülkelerinde de bunlardan vardır. Batı Almanya'da, İngiltere'de, İskandinavya'da, Hollanda'da, Amerika'da bizi destekleyen bir sürü ilerici grup vardır. O halde tüm anti-emperyalist güçlerin geniş, enternasyonal bir cephesini oluşturalım ve Güney Afrikada düşmanımız olan emperyalizm ve kapitalizmle mücadele edelim.» (KSA-Röportaj, 1.11.1976)

Diğer bir ZANU merkez komitesi üyesi olan K.M. Kangai'nin, «emperyalizme karşı lig» («KPD») le, 7.12.1976'da olan bir röportajda yaptığı açıklama, yukarıdaki gayet açık olan diğer üç ifade ile taban tabana zıttır. Bu röportajın özünün açıklığa kavuşması için «ML»-Spezis'in sorusunun bir kısmını alıyoruz :

«... özellikle kendisini memnuniyetle üçüncü dünyanın «doğal müttefiki» olarak gösteren Rus sosyal emperyalizmi, kurtuluş hareketlerini denetimi altına almaya çalışmakta, kimse tarafından kabul edilemiyecek şartlar ileri sürmekte, halk içine nifak sokmakta ve hatta Angola'da olduğu gibi açıkca istila savaşları sürdürmektedir. Rus sosyal emperyalizmi... Afrika için en tehlikeli tehdit haline gelmiştir. Lütfen bize, ZANU'nun böyle bir gelişme karşısında bağımsızlık mücadelesinin meyvalarını nasıl koruyacağını açıklayabilir misiniz?» Kangai, «soru» yu soranın bu gerici provokatörce çirkef atmasına karşılık vermeksizin şöyle cevaplıyor : «Teşekkürler yoldaş, bu önemli bir sorundur... Bizim görüşümüz, hiçbir süper güce, bağlı olmamaktır... Hatta biz Sovyetler Birliğine müracaat ettik ve silah istedik... Ama **her zamanki gibi** desteklerini şartla-

ra bağladılar. «Kangai, Sovyetler Birliğinin ZANU'nun ilişkiyi kestiği noktada, ZANU'nun ZAPU ile birleşmesini desteğinin şartı yaptığını açıklıyor : «Zimbabwe'de kendilerini kitlelerin çıkarlarının üzerinde gören güçlere ve süper güçlere... desteğin bu tarzını kabul edemiyeceğimizi söylüyoruz. Ve gayet tabii ki onlarla hiçbir ilişkiye girmiyoruz.»

Daha önceki alıntılarla buradaki arasındaki çelişkilerin bir yorumuna girmek gereksiz. Geriye ZANU yönetimi içinde Sovyetler Birliği hakkında bir birine taban tabana zıt anlayışlar mı olduğu (bu arada Sovyetler Birliğinin maddi yardımda bulunup bulunmadığı da açıklığa kavuşmamıştır), veya ZANU yönetiminin maddi nedenlerle her röportaj ortağını arzu edilen açıklamaları mı rahatça söylediği sorusu kalmaktadır. Bu ikincisi -yumuşak ifade edilirse- aşırı derecede kısa görüşlülük olurdu. Tarafımızdan tanınan ZANU üyelerinin büyük kısmı (Dzova, Chidoda, Chiwara), her halükarda «KPD» ve KBW ile ev sahiplerini mutlu etmiş ve kendilerini «süper güçlere karşı gelişen savaşçılar» olarak göstermişlerdir.

Az önce yukarıda adı geçen ZANU Kanada temsilcisi Chidoda, şunları formüle ettiği zaman ABD ana vatan savunucularının yüreğini hoplatmıştır. «Dayanışma hareketi, süper güçlerin Angola halkının bölünmesine ve kanının dökülmesine sebep oldukları Angola olayından çokşey öğrenmelidir... Benim görüşüme göre örneğin ABD'deki dayanışma hareketi revizyonist fikirlerin etkinliği altındadır; ABD emperyalizmini mahkum eder. Ama Sovyetler Birliğinin yaptığı şeyleri bağışlar. Ve her iki süper gücün mücadelesinden ortaya çıkan büyük tehlike gözden uzaklaştırılacaktır...» («KVZ»de röportaj, no : 31, Ağustos 1976)

Bu konuda en berbat olanı, «ZANU Almanya (1933 sınırları içinde mi yoksa 1939 sınırları içinde mi?) temsilcisinin» dayanışma komitesinin çalışmalarına temel teşkil etmesi gereken bir kararı olmalı. «Özellikle Güney Afrika'da üstünlük için mücadele eden her iki süper gücün hegemonyası»na karşı mücadele o derecede kötü bir etki bırakmış olmalı ki, KBW (!) bile, «kitlelerle eylem birliğinin prensipleri» zedelendiği için ayaklanmıştı (!) İşte KPD'nin ana vatan savunucularının % 150'si, ZANU Almanya temsilcisinin bu kararı üzerinde böyle örgütleniyorlar. («Rote-Fahne» 28.7.1976'dan)

Biz kısaca, gerek baş düşmanın, gerekse taktik ve aynı zamanda gerçek müttefikin tesbit edilmesinin halk savaşında zafer için bir şart olduğunu düşünüyoruz. Bu konuda ZANU içinde bugün halen hiç bir ortak kavrayışın bulunmayışı, orada henüz hangi berraklaşma sürecinde bulunulduğunu göstermektedir.

ZANU MİLİTANLARINA KARŞI EMPERYALİST MANEVRALAR

Çeşitli ZANU açıklamalarının daha iyi anlaşılması için çözüm belki de bu örgütün Zimbabwe direnişinin militan yoldaşlarına karşı gerici güçlerin çok usta ve şiddetli hareket tarzlarının yer aldığı yakın tarihe bakmakla mümkün olacaktır. Bildiğimiz kadarıyla, birbiriyle tamamen çelişen açıklamaların ortaya çıktığı durum ZANU'nun varlığının doğrudan doğruya tehdit edildiği 1975 ortalarından beri mevcuttur! ZANU''nun silahlı mücadelesi 1966'-da başlamıştır. Başlangıçtaki siyasi zorluklardan sonra 1972 sonunda, «yeni, devrimci taktiklerle ortaya çıktığımız zaman» (yoldaş Mugabe), devrimci halk savaşının Smith rejimini gerçekten tehdit eden

biçimi uygulanabildi. Daha da büyüyecek olan askeri-politik başarılara Nisan 1975'te Portekiz sömürgeci faşizminin yıkılışı eklendi; FRELİMO öncülüğünde devrimci bir Mozambik kısa vadeli görülebilir perspektif olarak yavaş yavaş ortaya çıktı, Angola'nın geleceği en azından bilinemez durumdaydı. ZANU'nun kısa zaman içinde Mozambik'te emin bir cephe gerisine sahip olacağı kesindi.

Böylesine değişen güçler dengesi emperyalizmi «yumuşama manevrası» denilen manevralara («Detant») sevketti. 1974'te 10 yıldan beri Rodezya'da tutuklu bulunan, güncel kurtuluş mücadelesiyle gerçek ilgilerini kaybetmiş bulunan ZANU önderlerinin bir kısmı serbest bırakıldı. «Yumuşama tedbirleri»nin hedefi silahlı mücadeleyi boğmak için, Zimbabwe direnişinin militanlarını oportünist bir önderliğe zorlamaktı. Şantajcı entrikalar özellikle Zambiya üzerinden geliyordu.

«Sizler (Zambiya rejiminin temsilcileri), bizim Nkomo'nun önderliğinde, (ZAPU) ayrılmış olduğumuz karşı devrimci bir adamın önderliği altında birleşmemiz gerektiğini söylediniz. Bu tarzda bir birlik içine girmeyi reddettiğimiz zaman başka bir tarzda tehdit edildik. Tehditlerden biri şöyleydi : Birleşmediğimiz takdirde insanlarımızı ve kalan kafilemizi Zambiya ile Mozambik'e ve sonra Zimbabwe'ye nakledemeyecektik. Bu tehdit ciddi idi ve bize bir ultimatom verildi... Biz, düşmanlarımızın hedefinin silahlı mücadelemize zarar vermek olduğunu biliyorduk...» (Genel Sekreter Mugabe, Mannheim. 4.2. 1976)

Nihayet ZANU taktik nedenlerle Zimbabwe hareketlerinin ANC'de (zorlama) «birleşmesi»ne razı olmaya karar verdi. Yukarıda sözü edilen konuşmasında Mugabe bunun, halihazırdaki koşullar altında kendilerine «görüşme» çözümlerine karşı

mücadele ve silahlı mücadelenin devamı için çalışmada en iyi olanak olarak görüldüğünü anlatmıştır.

Besbelli ki ZANU 1975 Mart'ında en ağır darbeyi yiyinceye kadar bu çabayla başlangıçta birkaç başarı elde etmiştir. İlk olarak Mart ortasında ZANU ulusal temsilcisi -Herbert Chitepo- Zambiya başkenti Lusaka'da öldürüldü. O, Güney Afrika'da gericiliğin iyi koordine edilmiş olan «yumuşama dalaveresi» politikasına karşı öncü idi. (RSA, Zambia, Smith Rejimi) 23 Mart'ta Chitepo'nun cenazesi için Lusaka'ya gitmiş olan ZANU'nun o zamanki önder seviyesindekilerin hemen hepsi Zambiya polisi tarafından tutuklanmıştır. İleri sürülen neden «Chitepo'nun katlini araştırmak» idi.

«Chitepo'nun politik olan alçakça katlini, taktik ilişki içinde DARE'nin tüm üyelerinin ZANU'nun askeri üst kumandanlarının, ZANLA'nın kumandanlarının, ZANU'nun merkez komitesi üyelerinin ve keza ZANU kadrolarının kitlesel tevkifi izledi.» (Mawema'nın Memorandumu, ZANU Merkez Komitesi üyesi ve ulusal örgütlenme sekreteri. OK Broşüründe yayınlanmıştır. OK : Batı Almanya Afrika dayanışma grupları örgütleme komitesi) Kitlesel tutuklamalara, ZANU'nun Zambiya'daki tüm yerlerine el konulması eşlik ediyordu. (Bu konuda R. Mugabe ve Tekere'nin «KVZ'deki mektubunu okuyunuz. 22.1.76)

ZANU'nun görevli Avrupa temsilcilerinin yegane en yüksek yetkilisi olan Rew Chiwara'nın (çeşitli marksist leninist palavraları ve üstün adam hikayeleri ile tanınır) -söylediğine göre- kendisini «İngiltere'deki bir öğrenci örgütünün temsilcisi» olarak resmi emniyet güçlerinden gizlemeyi başarması nedeniyle hemen serbest bırakılması sanırız ilginçtir. ZANU'ya karşı olan bu darbenin ölçüsünü değerlen-

dirmesek de, onun şimdiden itibaren kısmen başka bir politika uyguladığı tesbit edilebilir, geçici olarak boş kalan ZANU başkanlığı başkan N. Sithole'ye açılmıştır. Kendisi, Chitepo'nun cenazesinde bulunmamıştı, çünkü 4 Mart'ta Rodezya'lı faşistler tarafından tevkif (himaye?) edilmişti. Ve 1 ay sonra 75 nisanında tekrar serbest bırakılmıştı. Olgular Sithole'nin gerçekten «Zambiya'nın adamı» ve bu şekilde emperyalistlerin «yumuşama manevrası»na dahil olduğunu göstermektedir.

Bununla beraber Sithole; serbest bırakılmasının nedenleri olarak şunları söylüyor. «Benim serbest bırakılışım gerçekte Afrika birliği örgütünün, Zambiya (!) ve Güney Afrika (!) ve bundan başka Güney Afrika bakanı Vorster'in baskılarına dayandırılmalıdır. Vorster bağımsız Afrikalıların sempatisini kazanmaya çok önem vermektedir ve bu nedenle de Rodezya Sorununun çözülmesiyle (!) çok ilgilenmektedir.» («FR» ile röportaj. 11.6.1975)

Sithole'nin Zambiya terör tedbirlerine en azından susarak muvafakat göstermesi, onun Haziran 75'te KBW'nin daveti üzerine Almanya'ya geldiği zaman -yapılan çeşitli röportajlardan- çıkmaktadır. Aynı şekilde resmi Zambiya entrikalarının yarattığı «halihazırdaki baş zorluklar» konusundaki sorular karşısında da susmuştur. (Örneğin «KVZ» 19.6. 75'e bakınız.) Sithole daha sonra yönetici ZANU -kadrolarının tutuklanmasını resmen meşrulaştırmış ve bu şekilde geniş bir şekilde kendi politik rolünün maskesini düşürmüştür: «Eğer o, (Chitepo'nun katli) herhangi bir kişi ile ilişki içine konulacaksa, bu yalnızca, onunla birlikte ZANU içinde bizzat yakın bir çalışma içindeki bir kişi olmalıdır.» (Sithole «dear Zimbabwean» adlı makalesi)

Sithole Zambiya'nın siyasi başarılarını da 75 yazında Smith rejimi ile ZANU tarafından kesinlik-

le reddedilmiş olan direkt görüşmelere («Zambesi konuşmaları») girdiği zaman hem de bunu, ön şartlar olmaksızın yaparken çok hızlı davranmıştır. Görüşmeler süratle başarısızlığa uğramış (ZAPU Nkomo görüşmelere bir süre daha tek başına devam etmiştir); Mart 76'ya Sithole silahlı mücadelenin haini olarak azledilinceye kadar sürmüştür.

76 başlangıcında Sithole'nin devrime karşı çalışmasıyla ilgili başka ayrıntılar da Batı Alman anti-emperyalistleri tarafından da ZANU için toplanmış olan büyük miktarda parayı zimmetine geçirmesi de gün ışığına çıkmıştır: «İngiltere, Batı Almanya ve USA'da ZANU grupları tarafından deniz aşırı yerlerde toplanan toplam olarak 69.000 Sterlin tutan ve revizyonist Sithole'ye kendi parti çalışmasını sürdürmesi için ulaştırılmış olan parayı ülkede, Mozambik veya Zambiya'da açlıktan ölen yoldaşların eline asla ulaştırmamıştır.» («Zimbabwe News» ten, Mayıs 76-ZANU organı.) 75 ve 76 yılının olaylarında meselenin yalnızca bir «Sithole olayı» değil, ZANU'nun ağır bir krizi olduğu, çeşitli dokümanlardan ortaya çıkmaktadır. Örneğin, az önce yukarıda adı geçen Mawema memorandumunda şöyle formüle ediliyor :

(5) «Detant» (Afrika gericiliğinin «yumuşama politikası» denilen şey-AK) Zimbabwe halkını bölmüş ve devrimcilerin safları ve onların mücadele güçleri arasına nifak ve güvensizlik sokmuştur. ZANU mücadelecileri bölünmüştür, ZANU'ya oportünistler ve Ian Smith ve John Vorster'in adamları sızmıştır.

(6) «Detant» ZANU ile onun kitle tabanı arasındaki güveni zedelemiş ve bizim bir yandan silahlı mücadele politik çizgisini kabul etmemiz fakat öte yandan politik sapmalara istidatlı olmamız şeklindeki çelişkili durumu yaratmıştır.»

Çeşitli seviyedeki ZANU kadroları tarafından (krizin ağırlığı konusunda diğer bir işaret), ZANU'nun zorlukları 76 sonbaharında kesin olarak aştığı açıklanmıştır.

Bu tesbitin (krizin ortadan kalkışı) bugüne kadar tüm ülke dışı örgütlere pek uygulanamayacağı da tesbit edilmelidir. OK temsilcileri Chiwara, 24.11.' de Genf'te Avrupa temsilcilerine Almanya'da (kısmen birbirine karşı çalışan) iki ZANU grubundan söz ediyor ve dayanışma gruplarının bunlara karşı nasıl davranması gerektiğini söylüyor: Chiwara «Mesele önemli konular üzerine olduğu zaman temsilciyle ilişki kurunuz (yani Chiwara'nın kendisiyle), çünkü, her zaman onlarla işiniz olursa bu sizi şaşırtabilir (!) Fakat lütfen ZANU'nun sizin bildiğiniz politikası (!) nın izlendiğine inandığınız sürece onlarla birlikte çalışmakta kendinizi serbest hissedin (!?)». Bu herşeyden önce KPD'nin ZANU'nun «Almanya temsilcileri» ile yapmış olduğu birkaç tüyler ürpertici röportaj için bir açıklamadır. Eğer dayanışma grupları -ana vatan savunucuları dahil olmak üzere-, ne zaman ve ne şekilde «ZANU'nun politikasının izleneceği konusunda kendi başlarına karar verebileceklerse, bu devrimci bir örgütün ciddi bir ülke dışı temsilciliği yetkisi ile ilgilidir.

Biz, bu durumda ZANU'nun krizini, ZANU'da bir müddet ağır basanın sağ «zambiya yanlısı» unsurlar olduğunu gösterebilmek için bu derece ayrıntılı verdik.

«Süper güçler» teorisi ve MPLA ile Angola Halk Cumhuriyetine karşı kin, Afrika'da, süper «sol» bir sapma tarafından değil, gerici, yeni sömürgeci rejimler tarafından (Zambiya, Zaire, Senegal v.b.) temsil edilmektedir. Burada, Almanya'da ülke dışı temsilcileri tarafından MPLA'ya karşı ileri sürülen tiradlar ve lafları ve kısmen onların Sovyet-

ler Birliğine karşı «baş düşman» gibi bayağılıklarını bu nedenle -mantıki olarak- Sithole'nin politik çizgilerinin kalıntıları olarak değerlendirdik. Buna göre, bu savunulamayacak durumun çeşitli ve bize göre de çok güzel olmayan görünümlerinin açıkça ortaya konulmasından vaz geçtik. Böylece, Motumbuka'nın teşviki üzerine Zambiya'da tutuklu bulunan ZANU önderi için (esasen Almanya'daki yegane sol örgüt olarak) para topladık ve bu arada, bize, içinde bizim «Zimbabwe devriminin cephe gerisine pislik sürdüğümüz» yalanının söylendiği KBW'nin Sithole çizgisinde getirmiş olduğu ahlaksızca bayağılığının ve Kaunda rejiminin maskesini düşürdük. Bu durumda KBW'nin Avrupa temsilcisi Chiwara'nın Zambiya üzerine bitmez tükenmez uzunluktaki açıklamalarıyla girdiği «polemiği», «ispat etmesi» alışılagelenin dışında bir durum değildir.

Çeşitli ZANU ifadeleri arasındaki savunulamaz çelişkiler bugün artık bize dolambaç yapılamaz gibi görünüyor. 76 Aralık'ta, bir merkez komitesi üyesi (yukarıya bakınız, Kangai), KPD Liginin provokatör rolünü ayrıntılı olarak meşrulaştırmıştır; ve bu (eğer mesele bir çarpıtma değilse) yeni, ağır bir olaydır.

ZİPA'nın ROLÜ

Aralık sonunda ZANU temsilcisi D. Motumbuka ile bir konuşma yaptık. Burada bizim en son Zimbabwe konusundaki haberimiz üzerine gerçekten keskin bir eleştiri yaptı. Bizim organımızda yayınlanan üç açıklamayı «ağır hatalar» hatta bir defasında da «provokasyon» olarak nitelendirdi :

Birincisi, «Afrique-Asie» muhabirlerinden P. Petrucci'nin Zimbabwe'de ZANU, ZAPU ve ANC'nin bireşmesiyle -eski örgütlerdeki kariyerist önder-

lerin dalaveraları yüzünden- yeni bir direniş hareketinin kurulduğunu haber veren makalesinin tarafımızdan basılması. Bu makale, olumlu önsözü olmasa bile, Mozambik günlük gazetesi «Noticias»da yayınlandığı için kendi doküman dergimiz Die Internationale'e (No: 22 Eylül) alınacak derecede ciddi idi.

İkincisi, ZİPA'nın politik komiserliğine vekalet eden Machingura'nın Mozambik haber ajansı AIM ile olan bir röportajının basılması.

Bu ilk ayrıntılı röportajda Machingura ZİPA'nın her yandan bağımsız askeri ve politik bir öncü olarak gelişme iddiasını açıklıyordu. (AK, 90'a bakınız)

Bu röportaj, Mozambik haber ajansı tarafından tüm dünyaya anti-emperyalistlere gönderilmişti. Mozambikli yoldaşların böyle süratli ve dünya çapında bir dağıtımın sadece altını çizmesi çok ender rastlanır bir durumdur. Biz onlardan sonra geliyoruz. Yoldaş Motumbuka'nın iddia ettiği gibi bu makalenin basılmasının «ağır bir hata» olduğunu ZANU tarafından savunulabileceğini sanmıyoruz. Buna rağmen, Machingura'nın aynı röportajı resmi ZANU organı «Zimbabwe-News»te (Sayı : 3, 1976) yayınlanmıştır!

Üçüncü olarak yoldaş Motumbuka bizim AK 95'te ZİPA için hesabımıza yatırılmış olan bağışları bağış listemizde yayınlamış olmamızı özellikle keskin bir dille eleştirmiştir. Buna karşılık bizim ilerici bir örgüt olarak bize gönderilen her bağışı bağış sahiplerinin kontrolüne sunduğumuz söylenebilir. Bir defa, bunun bizim örgütümüzün o zamanki bakış açısıyla hiç bir ilgisi yoktur. Aynı şekilde bize PLO (Filistin) için yapılan yardımlar da açıklanmıştır. -Biz PFLP'yi desteklediğimiz halde ve Por-

tekiz «M.L.»- birliği VDP bile bir defasında bağış listemize girmiştir.

Gerçekte örgütümüz ZİPA'ya maddi destek için hiç bir çağrıda bulunmamıştır. (Tereddütsüz haklı olmasına rağmen) Daha çok AIM Machingura röportajı sonuçta ZİPA'yı destekleme konusunda bir çağrıyla sona ermektedir. Bu pasajın altını çizmek (yukarıda adı geçen ZANU organının iddia ettiği gibi) için bir neden görmüyoruz, aksine, kendisi açıkça ZİPA'nın bağımsızlığı pozisyonunu formüle ederek altını çizmiştir.

ZİPA'yı maddi olarak desteklemeyi hiçbir şekilde «provokatörce» bir davranış olarak değerlendirmiyoruz. Bununla beraber ilerici Afrika'nın hemen hemen tüm maddi destekleri ZİPA'ya gitmektedir. Batı Alman «anti-Aperheid hareketi»nin (AAB) bu konudaki bir sorusuna «OAU Kurtuluş Komitesi»-nin bir sekreteri (destekle ilgili olarak) şöyle cevap veriyor : «ZİPA'nın kurtuluş komitesi icra sekreteryasının tam bilgi ve tasdiki ile silahlı mücadelenin başarılı bir parçası için kurulmuş olmasını dikkate alarak, bu örgüt memnunluk duymaktadır.. Eski ZANU ve eski ZAPU'nun askeri kanatları birleşmiştir ve seyahatler ve diğer ayrıntılar dahil olmak üzere kurtuluş komitesi icra sekreteryası ve Mozambik hükümetinin sürekli finansman ve maddi yardımlarını almaktadır... OAU'nun Rodezya'nın anayasal krizinin barışçı çözümü çabasının başarısızlığından sonra toparlanma ve silahlı mücadelenin güçlendirilmesi için ortaya çıkmış olduğunu hatırlayacaksınız. Bu nedenle, finansman ve maddi yardımların bütünü Mozambik Hükümeti ve mülteciler yüksek komiserliği ile birlikte çalışarak Zimbabwe'den kaçan binlerce mültecinin sosyal yardımını gerçekleştiren ZİPA'ya gitmektedir. Bundan başka kurtuluş komitesi icra sekreteryası Daresselam'da-

ki ANC (Z) baş temsilcilik bürosuna çeyrek yıllık az miktarda idare parası biçiminde birkaç destekte de bulunmuştur... iyi niyetliler, sempatizanlar ve kurtuluş -destekleme grupları tarafından iradî bağışlar biçiminde yapılan destek konusunda Kurtuluş Komitesi Daresselam'da geçtiğimiz Haziran'da yapılan 27. toplantısında bu soruya eğilmiş ve şöyle bir karar almıştır: «Bütün bu türden yardımlar, komitenin Daresselam'daki İcra sekreteryası tarafından idare edilecek olan özel fona ulaştırılacaktır...» (AAB/OAU Kurtuluş Komitesinin dostane bir tarzda bizim emrimize verilen mektuplaşmasından alıntı)

ZİPA'ya olan Mozambik desteği ayrıca, ZİPA'nın emrine verilen, her gün «Zimbabwe'nin Sesi» yayınını yapan bir radyo istasyonuna da dayanmaktadır. -özel olan, FRELİMO'dan hiçbir kimsenin tanımadığı bir istasyon!- («AIM Bülteni» No : 6, 22.11.76'dan) İlaveten, Afrikanın devrimci örgütlerinin ZİPA'ya resmen başka doğrudan destekleri de vardır. Mozambik dergisi «Tempo» (19.12.76), ZİPA'ya, FRELIMO'nun kardeş örgütü MLSTP tarafından yapılan bir bağış tesliminden böyle söz etmektedir. (Sao Tome ve Principe devlet partisi)

Yoldaş Motumbuka'nın eleştirisine dönelim. Bize atfettiği üç «ağır Hata»yı eleştirisinde, bizim ZANU ile ZİPA arasında uydurma çelişkiler «yarattığımız» (?) şeklinde genelleştirmektedir. Pozitif olarak bizden, «ZİPA'nın ZANU'nun silahlı kolu» olduğunu ilan etmemizi istemiştir. Aksi takdirde «şimdiye kadarki dostane ilişkilerin» kesilmesiyle tehdit etmiştir. Açıkça bizi, çeşitli ZANU temsilcilerinin çelişkili açıklamalarını eleştirili olarak basmamız konusunda uyarmıştır. Bu konuda birkaç şey söyleyelim : Motumbuka'nın ileri sürdüğü açıklamalarını biz «yaratmadık», aksine **dokümanlarla gösterdik.** Esasta, önümüzde yatan materyallerden çıkarak,

«ZİPA'nın ZANU'nın silahlı kolu» olduğu iddiasını, sağlam bir gerçeklik olarak kendi basın organımızda yayıp yayamayacağımız sorunu kalmaktadır. ZANU'nun bu açıklaması (bildiğimiz kadarıyla) tamamen yenidir, ilk olarak ZANU merkez komitesi üyesi Hamadziripi tarafından «KVZ» ile yapılan bir röportajda (16.12.76) açıklanmıştır. Ağustos 76'da merkez komitesi üyesi Tekere, «ZİPA'nın yalnızca kağıt üzerinde varolduğunu!...» müdafaa etmiştir. (OK, Grup Mektubu. No : 29) Esas olarak biz, ZİPA'nın, ZANU ve ZAPU militanlarının birleşmesiyle, o zamanki «önderlerinin» oportünizmine reaksiyonu olarak kurulmuş olduğunu biliyoruz. ZİPA aylar boyunca sürekli askeri bildiriler yayınladı, ilk olarak -bilgilerimize göre- Machingura röportajıyla birlikte, politik görevleriyle tamamen bağımsız bir örgüt düşüncesi ZİPA yönetimi tarafından bizzat resmen formüle edildi. ZANU'nun açıklamalarından sonra ZAPU militanlarının büyük bir kısmı söylendiğine göre, ZİPA'yı kuruluşundan hemen sonra terketmişlerdir; öyle ki, o zamanın ZAPU mücadelecileri ZİPA'nın sadece cüz'i bir kısmını oluşturmaktadır.

ZİPA'nın politik bağımsızlığı yalnızca Machingura tarafından şifahen tesbit edilmeyip, aksine merkezî bir **politik tercihle** de kanıtlanmıştır : ZANU, ZAPU ve ANC «Genf görüşmelerine» katılırken, yani burada kendi politikalarının başarısı için olumlu imkanlar görürken, ZİPA Kasım ayında Genf konferansını tamamen reddetmiştir : «ZİPA, Genf'teki konuşmalarında Rodezya'nın istikbali konusunda saldırmış ve politik bağımsızlığın «ancak silahların hareketinden doğabileceğini» ifade etmiştir. Çarşamba günü bir radyo açıklamasında ZİPA Mozambik radyosuna 'Genf asla özgürlük getirmiyecektir' demiştir. Eğer Genf birşey sağlarsa, bu,

sömürü, baskı ve sömürgeci sosyo-ekonomik sistemı ayakta tutma çabası olacaktır.» («Zambia Daily Mail» 20.11.76)

Kısacası bir çok olgu ZİPA'yı «ZANU'nun silahlı kolu» olarak belirlemenin en azından kaba, geçerli olmayan bir basitleştirme olacağını işaret ediyor; ve biz böylece, asla, her ikisi arasında sıkı bir bağlantı olabileceğini en azından ZİPA ile ZANU'nun bir kısmı arasında olabileceğini inkar etmiyoruz. Gerçektende ZİPA'nın yüksek seviyedeki görevlililerinin kendilerini aynı zamanda ZANU'nun parti üyesi olarak kabul edip buna uygun olarak çalıştıklarını inkâr etmek istemiyoruz.

ZANU'nun öncü militanlarının -Genf konferansı nedeniyle- başarılan Zambiya hapishanesinden serbest bırakılmalarıyla ZİPA'nın ZANU'ya olan güveninin geliştiği tahmini pek de yanlış değildir. Bu açıdan en ileriye giden de, ZANU tarafından Genf'te açıklanan bir telgraf, ZİPA önderlerinin ZANU'ya tâbi olduklarının dokümanıdır. Ne yazık ki elimizde, telgrafın anlamını değiştiren iki ayrı metin var. «Emperyalizme karşı Lig» metninde ZANU'lu yoldaşların yanında ZİPA yüksek komutanının adı da -Rex Nongo- da gönderenler içinde sayılırken «KVZ» ve «ISSA»nın çeşitli metinlerinde (Sayı 6.76) gönderenler yalnızca belirsiz bir şekilde imza koymuşlardır. Genf konferansının değerlendirilmesinde açık olan çelişki bu arada ZANU Merkez komitesi üyesi Kangai'nin bir açıklaması ile verilmiştir; kanaatimizce Zimbabwe özgürlük mücadelecilerinin politik açıdan olgun olmayışlarını göstermesi ve biraz karışık oluşu nedeniyle bize ikna edici görünmemekle birlikte kısmen bundan alıntı yapmak istiyoruz.

«Genf görüşmelerinin ilk günlerinde mücadele güçleri (ZİPA) tabii ki görüşmelere karşı çıkmışlar

ve bir kısmı bunlara katılmayacaklarını söylemişlerdir. Ama bu psikolojik (!) bir durum gibi bir şeydir. Çünkü, bizim mücadele güçlerimiz Genf görüşmelerinin ilanından hemen sonra oraya gidip herşey yolunda, bunu tasvip ediyoruz, dediklerinde, bu, mücadelecilerimiz arasında etki yapardı. Belki de, eğer bağımsızlık yarın (?) gelecekse bizim mücadelemizin ne gibi özel bir değeri var diyebilirlerdi. Bu nedenle (?), bir kaç gün önce kumandanlarımızı, gelerek katılmaları için görevlendirinceye kadar Genf görüşmelerine karşı çıktık. Bundan sonra şunu söyledik; herşey yolunda, mücadeleciler Genf'in bir zafer olduğuna ikna oldular...» («Zimbabwe-Savaşı sürdürmek ve görüşmek» adlı broşürden)

SON DEĞERLENDİRMELER

Biz Zimbabwe direnişine veya ZANU'ya karşı hiçbir «provokasyon» suçu işlemedik. Aksine biz, karmaşık, çelişkili bir kurtuluş mücadelesini tüm elle tutulur bilgilerin ışığında anlatmaya çalıştık. Bu, -biz böyle düşünüyoruz- Batı Almanyalı anti - emperyalistler için öğretici ve Zimbabwe direnişi için de uzun vadeli bilinen çelişkilerden ilkesiz kenetlenmelerden çok daha değerlidir. Bunun yanında, bizim haberimizin tüm ZANU temsilcilerinin açıklamalarından daha tutarlı olduğuda görülüyor.

KB Batı Almanya'da Zimbabwe direnişini bütününü olduğu gibi ZANU'nun politikasını da -olgulara uygun olarak- doğru bir biçimde ortaya getiren yegane politik örgüttür, bu arada çeşitli Batı Almanya muhabirleri -KBW, «KPD,» Emperyalizme karşı (?) lig, KAB «D» -ZANU'ya mücadelesini «Rus sosyal-emperyalizmine karşı sürdüren» Zambia'yı Zimbabwe kurtuluş hareketinin baş dayanağı

olarak değerlendiren, «ML»'in vahşi sürüsü vs. olarak yayın organlarında yaymışlardır.

Bütün adı geçen örgütler -ZANU'nun hiçbir müdahalesi olmaksızın- ZANU'ya (ve onun dış ülke sözcülerini) MPLA ve Angola Halk Cumhuriyetine karşı faşistce düşmanlarının baş şahidi yapmışlar ve bunun yanında -ZANU Merkez Komitesi üyelerini tam bilgisi dahilinde- en kötü pratiklerine, şantajlarına, tahriflerine, zimmete geçirmelerine ZANU'nun en esaslı pozisyonlarını (örneğin Mugabe'nin Mannheim konuşması) alet etmişlerdir. Ama bu gruplar aynı zamanda kısmen ZANU için ve sonuçta kendileri içinde büyük miktarda para toplamışlardır. Bu bağışların ZANU için somut olarak ne gibi bir değeri olduğunu bilmiyoruz. Fakat şu gayet emin olarak söylenebilir, eğer ZANU'nun çeşitli konuşmacıları özellikle mükemmel olarak «sosyal emperyalizme karşı mücadeleciler» ve MPLA'nın eleştiricileri olarak görünmemiş olsalardı bu gruplardan bir tek kuruş bile alamazlardı.

Bütün elle tutulan bilgilere uygun olarak Zimbabwe kurtuluş hareketi için maddi yardımların gerek ZİPA gerekse ZANU tárafından alınabileceğini söylüyoruz. (Aynı zamanda, «üç Angola kurtuluş hareketinin eşit haklara sahip kılınması» gerici tezleri için 1975'de OAU'yu ağır basan otorite olarak ananların (özellikle KBW'nin o zamanki mantığını izleyerek ZİPA'yı da desteklemesi gerektiğini söylemektende kendimizi alamıyoruz.)

Nihayet ZANU ve Batı Almanyadaki anti-emperyalistlerle bu makaledeki sorunlar üzerine tartışabilmeyi ümit ediyoruz.

DIE INTERNATIONALE
Afrika Komisyonu
KB Hamburg Grubu

Zimbabwe'deki Direnişin Bugünkü Durumu

Mozambik gazetesi Noticias, Zimbabwe'deki direnişin bizim burada çevirisini sunduğumuz önemli bir incelemesini yayınladı. Bu yazı daha önce Cezayir'in finanse ettiği fransızca Afrique-Asia dergisinde çıkmış, yalnız Noticias bir önsöz eklemiş. Makalenin yazarı ZANU'nun ünlü temsilcisi Pietro Petrucci Mozambik ve Zimbabwe'deki kamplarda şimdiye dek aktif olan tüm direniş gruplarından (ANC-ZAPU-ZANU- vb.) kesin olarak ayrılan («Kara Khmerler» diye adlandırdığı) yeni bir direniş hareketinin doğmuş olduğunu bildiriyor. Bu hareket açık davranışı bıraktığı gibi, kendini adlandırmaya bile gerek duymuyor. «Bugün için kendimize Zimbabwe'nin bağımsızlık savaşçıları demeyi yeterli buluyoruz» diyor aktif bir savaşçı. «Artık dış ülkelere elçiler göndermeye, diplomatik gezilere, propaganda gezilerine, eski liderlere son!» ve liderlerinden biri de onaylıyor: «Evet, yepyeni, çalılıkların okulunda yetişmiş, gerçek savaşçılardan kurulu bir birliğimiz var.»

Yazı bizim görüşümüze göre abartılı bir biçimde Mozambik'e ve FRELİMO'ya Zimbabwe'deki direniş içi tartışmalarda ve çatışmalarda doğrudan «hakemlik» rolü verse ki bu rol bildiğimiz kadarıyla FRELİMO'ca kabul edilmemiştir, ve bağımsızlık savaşında kendi gücüne dayanma prensibine aykırı olsa bile, Mozambik gazetesi Noticias yeniden yayınlamakla yazının güvenilirliğini de üstüne almak-

ta. Yine de FRELİMO'nun Zimbabwe'deki direniş grupları arasındaki ve içindeki iktidâr mücadelelerine tepki olarak gördüğü bu yeni başlayan harekete ilgi duyduğu söylenebilir. Ayrıca son zamanlarda Federal Almanya'da görülen Zimbabwe'deki direnişin değişik konuşmacılarının tümüyle çelişik değerlendirmelerinin açıklaması da burada yer alıyor.

DİE İNTERNATİONALE
Afrika Komisyonu
sayı : 22, 1976

Zimbabwe'nin gerilla savaşçıları Ian Smith'in gerici birliklerine karşı sayısız zafer kazanmışlar, böylece Salisbury'deki kanunsuz rejimin sonunu hızla yakınlaştırmışlardır..

Zimbabwe'deki bağımsızlık savaşı değişik aşamalardan geçti ve tartışmalar süresince halk savaşın tam bir durum değerlendirmesini yapabilmek için değişik çelişkileri çözmek zorundaydı. Kendi yandaşlarının temizlenmesi işlemi gerilla savaşlarından bağımsızlık hareketinin önünde yeralan gerici ögelerin etkisiz kılınmasını gerektiriyordu. Savaşın değişik görünümleri, Zimbabwe'deki ulusal bağımsızlık uğraşının şimdiki sorunları, Zimbabwe'deki devrimci üsleri gezen ve hareketin öncüleriyle konuşan Afrique-Asia dergisi yazarı Pietro Petrucci tarafından incelendi. Dergisinde yayınlanan bu makalenin çevirisini sunuyoruz.

NOTİCİAS

AFRİQUE-ASİA
KARA KHMERLERİN YANINDA

Zimbabwe'deki devrimcilerin üslerini gezen, liderleriyle konuşan ilk gazeteci ulusal bağımsızlık savaşıyla ilgili yeni açıklamalar yaptı.

«Her bağımsızlık hareketi gibi Zimbabwe'deki

direniş de bugün uluslararası düzeyde başkaldırışın ikinci aşamasını yaşıyor. Dış ülkelerdeki elçilere, diplomasi ve propaganda gezilerine, yabancıların övdüğü, ama kendi savaşçılarının tutmadığı eski liderlere hayır. Kısaca bugün Zimbabwe'nin savaşçıları Kara Khmerler diye adlandırılabilir. Yöntemleri Kamboçya'da kahramanca direniştekilere o denli benziyor: Az açıklık, buna karşılık ülkede çok politik ve askerî çalışma.

Maputo'da görüşebildiğimiz Zimbabwe'deki devrimin bu ikinci, basit ve sert kuşağının az olan sözcülerinden biri Abel Sibanda, bize önce şunları söyledi: «Evet, yepyeni, çalılıkların okulunda yetişmiş gerçek savaşçılardan kurulu bir birliğimiz var. Adları önemli değil. Onlar savaşlarda ve halk arasında tanınmışlardır. Bu yeter. Açık davranmaya ve kişileri yüceltmeye son. Tüm dünya şimdiden bizim yanımızda yer alıyor. Bizim görevimiz İan Smith'in ordusuna karşı savaşmak.»

Kara Khmerler ile ilgili incelemeyi sürdürmek için Mozambik'e geldiğimizde, OAU'nun zirve buluşması Afrika'nın güvenini Zimbabwe'deki gerilla savaşçılarının yeni politik liderliğine sunmayı kararlaştırmıştı.

Yardımlar bu andan başlamak üzere doğrudan savaşçılara verilecek ya da savaş alanının dört ülkesine Tanzanya, Mozambik Zambia ve Botsvana'ya gönderilecekti.

«Tarihî Başkanlar» Nkomo, Sithole, Muzoreva ve onların yardımcıları bu yenilgiyi öfkeyle karşıladılar. OAU'nun hiç düşünmeden şu veya bu örgütü tanımama kararından donup kaldılar.

«Abel Sibanda bize 'kimin ANC'e sayılıp kimin sayılmayacağını düşünmekle zaman yitirmek istemiyoruz' diyordu. Dahası OAU'nun tanıdığı ANC iki gruba ayrılmış durumda. Biz ne hareketten vaz-

geçmek, ne de kendimizi ucuz yoldan güçlendirmek istiyoruz. Bugün için kendimize «Zimbabwe'nin bağımsızlık savaşçıları» demeyi, Zimbabwe halkının öncüleri saymayı yeterli buluyoruz. Tüm gelecek savaşa bağlı. ANC adını bırakacak mıyız, bırakmayacak mıyız, bu tümüyle ikinci planda kalıyor. Bakalım göreceğiz.

Şimdi de Afrika'nın ilerici kesiminin üzerinde düşündüğü soruya yanıt vermeye çalışalım.

Bağımsızlık hareketini az kaldı parçalayacak bunca kavgadan, komplodan, provokasyondan hatta iç savaşlardan sonra yeniden canlanma nasıl gerçekleşti?

«Vietnamlı Ho Amca arka olmasaydı Çinhindi bağımsızlığa kavuşamazdı.» dedi. «Mozambik'te bir yerde» bir başka Zimbabweli savaşçı. «Aynı şey PAİGC ile Guinea, FRELİMO ile Tanzanya için de söylenebilir. Bizim Kuzey Vietnamımız zayıf ve çelişkilerle dolu Zambia olduğu sürece, biz kendi zayıflıklarımızı ve çelişkilerimizi daha güçlü duyduk. Hem yalnız biz değiliz ki...

«Yeniden doğru yolu bulabilmemiz için Mozambik gibi bir ülkeye ve FRELİMO gibi provokasyonlara kapalı bir partiye gereksinmemiz vardı. Burda yabancı ülkede değiliz. Size bir örnek vereyim: Nasıl başkan Nyerere FRELİMO'nun tabanındaki anlaşmazlıkların nedenlerini anlayabilecek düzeyde idiyse, Mozambikli liderler de bizdeki bunalımı çözümleyebilecek, ona göre davranabilecek, bu davranışlarına da savaş alanının öteki ülkelerini inandırabilecek düzeydeydiler.»

FRELİMO'NUN YANILGILARI

FRELİMO ve Zimbabwe'deki direniş arasındaki ilişkiler her zaman basit değildi. Nkomo ile

Sithole arasındaki anlaşmazlık sırasında Mozambikliler, öteki devrimciler gibi ZAPU'yu destekleme kararı vermişlerdi. İlk yanılgıya 1967 ile 1968 arasında düşüldü. O zamanlar ZAPU Zambia'dan Rodezya'nın Kuzey Doğusuna saldırıya geçmeyi kararlaştırmıştı. Güney Afrikalı ANC'nin savaşçıları da bu savaşta yer almışlardı, çünkü ırk ayırımı ülkesinde cephe açabilmek için önce Rodezya'yı aşmak gerekiyordu. Saldırı büyük bir çoşkunluk içinde ve güçlü silahlarla yapıldı, ama yeterli politik çalışma olmadığı için dağıtıldı.

1970'de FRELİMO Tete bölgesini (Rodezya sınırında) kurtardığında, bu kez FRELİMO'dan yardım isteyen ZANU'ydu. ZAPU hiç bir durumda ZANU'yla çalışmayı kabul etmeyeceği için ortaya yeni bir sorun çıkmıştı. Samora Machel, Rodezya'nın Kuzey doğusunda inceleme yaptırdı ve ordaki halk arasında ZANU'nun sağlam bir tabana sahip olduğu sonucuna vardı. FRELİMO iki hareketi de tanımakla birlikte tüm yardımları ZANU'nun savaşan güçlerine yapmaya karar verdi. Bir Mozambikli lider bize «Onlara bağımsızlığa kavuşmuş bölgelerimizde bizim savaşçılarımıza davranıldığı gibi davranılıyordu. Hatta yoldaşlarımızın silahlarını Zimbabwe'de Mozambik'in sivil halkı taşıyordu. İan Smith'in Portekiz sömürge savaşında yer aldığı düşünülürse, bu da çok doğaldı. Mozambik'in iki hareketi birleştirme yolundaki tüm çabaları boşa gitti. Hatta bağımsızlığını kazandıktan sonra bile Mozambik ANC'deki çatışmalara karışmamakta, yalnız olayları izlemek ve savaşçıları desteklemeye devam etmekte direndi. «Kara Khmerler» şöyle diyorlar : «Mozambik'in bağımsızlığı tüm halkımızı silahlı uğraşımız için kazanmak zorundaydı. Ama Nkomo bunu anlamadı ve kitlelerden kopan ilk kişi oldu. Sithole ile Muzoreva ise ünlerini, gerilla savaşının on-

lar için yalnızca görüşmeler için bir silah ve Salisbury'deki zafer yürüyüşlerini yakınlaştıracak bir taktik olduğu anlaşılıncaya dek sürdürdüler. Victoria'nın durumuna ilişkin konuşmaların sonuç vermemesinden sonra, Mozambik eski savaşçıların, kaçakçıların, binlerce gencin Salisbury'e kara küçük-burjuvazinin yerine sömürülen sınıfların gerçek temsilcilerini getirmek amacıyla birleştikleri, uzun sürecek bir halk savaşına başladıkları yer oldu.

Zimbabwe'deki yeni kuşakla Mozambik ordusunun gerçek bir kaynaşması sayesinde de ateş Rodezya çalılıklarına da sıçradı. Ne Smith'in «düzenli» orduları, ne de paralı askerler kurtuluş savaşını durduramadılar. Daha şimdiden Rodezya'nın kuzey doğusunda kurtulmuş bölgelerden sözedilebilir.

EĞER YARIN...

Eski iç çatışmalar ne olacak? «Tüm tarihî şeflerin bertaraf edilmesi havayı büyük ölçüde temizledi. Tanzanya'daki kamplar kapandı. Zambia'da ise yalnızca küçük bir grup var.» Bizi böyle yanıtladılar.

Ama hâlâ sorunlar var. Eski ZAPU'nun çoğu savaşçılarının Mozambik kamplarına gelmiş olmalarına karşı, şimdilerde bu eğilim sonuna dek ihaneti kışkırtıyor. FRELİMO, İan Smith'in Mozambik topraklarına sabotaj yapmak için gönderdiği paralı askerlerin içinde, geçmişte ZAPU üyesi olup, «halk savaşını» korkunç bir düşman olarak gören kişiler yakaladı. Öte yandan önceleri kendilerine Matebele (Rodezya'nın batısı) halkı için değil de Shona (o da batısı) halkı için savaşılacağının söylenildiği eski ZANU savaşçılarını, geçmişten koparmaya çalışmak gerekiyor.

Çok şükür FRELİMO bu çelişkileri giderecek yeterli deneyimlere sahip. Hep şeye karşın yeniden iç bunalımlar çıkmasını önlemek için Mozambik'in çok uyanık olması gerekiyor.

Kara Khmerler'e sorduk: «Eğer yarın İan Smith bir dönüş yapıp iktidarı tarihî şeflerden birinin başkanlığındaki bir kara hükümete devrederse?» «Artık çok geç. Savaşan birlikler önemsemezlik edilemeyecek bir askerî, politik ve sosyal gerçekliği gösteriyorlar. Bizim bulunmadığımız hiç bir görüşme, hiç bir anlaşma önem taşımayacaktır. Beyazlara karşı sürdürdüğümüz savaşı kara gericilere karşı sürdürmek için de hazırız. Nkomo, Sithole ve Muzorewa'nın yapacakları tek şey bize gelmeleri ve düşüncelerinin değiştirilmesini sağlamalarıdır.»

Pietro Petrucci

Venezuella Gerillaları

Douglas Bravo ile 24 Aralık 1966, Luben Petkoff ile 23 Ocak 1967'de Havana Domestic Radio adına yapılan röportajlar.

D. BRAVO: Milli Kurtuluş Silahlı Kuvvetlerinin 4 elemandan oluştuğunu söyleyebiliriz. Birincisi, Venezuella'daki tüm silahlı mücadelenin temel eksenini oluşturan kır gerillaları, yani dağlardaki gerillalar. İkincisi UTS adını verdiğimiz teknik sabotaj birimlerinden oluşmuş şehir gerillaları. Üçüncüsü garnizonlardaki yurtsever subaylar ve sonuncusu banliyö gerilla hareketleri. FALN'nin temel organik gücü bu dört direk üzerinde kurulmuştur.

Çoğu kez FALN'da sadece komünistlerin bulunduğu söylenmiştir. Kimileri de silahlı güçlerimizin MİR üyeleri tarafından oluşturulduğunu söyler Bunu söyleyenler yanılmaktadırlar. FALN, komünistlerden, MİR üyelerinden, Demokratik Cumhuriyetçi Birlikten (Democratic Republic Union : URD) ve her gruptan vatanseverlerden oluşmuştur. Sizi şaşırtacak bir şey söyleyeceğim. Hemen buradaki

---

Yazıda geçen kısaltmalar şunlardır:

FALN: Milli Kurtuluş Silahlı Kuvvetleri. Douglas Bravo'nun dahil olduğu ordu.

PVC: Venezuella Komünist Partisi

MIR: İhtilalci Sol Hareket

AD: Demokratik Hareket

gerilla savaşçıları arasında bizzat görebileceğiniz gibi, FALN'da Demokratik Hareket Partisi (Democratic Action Party), COPEI (The Social Christian Party: Sosyal Hıristiyan Parti) ve URD de yer alır.

Yani son yedi yılın belirli güçlere sahip partileri. Bunlar, milli kurtuluştan yana olan bütün fraksiyonların içerildiği büyük ve geniş bir kurtuluş hareketinin var olduğunu ispat eder.

Latin Amerika'da, Asya'da ve Afrika'da sayısız hareket, ihtilalci bir doktrinle, ileri bir doktrinle teçhiz edilmiş öncü bir hareketin olmaması nedeniyle başarısızlığa uğramıştı. Latin Amerika'da pek çok kurtuluş hareketleri olmuştur. Örneğin Bolivya'da işçiler gerçekten güçlenmiş ve bir halk ordusu yaratmışlardır. Hatta bunlar orduyu bile yenmişlerdi, ancak Bolivya ihtilaline önderlik eden Milliyetçi İhtilalci Hareket (Nationalist Revolutionary Movement) devrimci ve rasyonel bir plandan yoksundu. Bolivya halkının istediği değişikliği getirebilecek kişilerin gerçekçi bir felsefesi yoktu. FALN'ın çeşitli gruplardan oluşmuş olduğu doğrudur. Fakat hareketin liderliğini -diğer bazı ihtilalci hareketlerde, örneğin Küba'da olduğu gibi- radikal değişiklik doktrinine inanan kişiler (sosyal değişime-ç) yapar.

SORU: Venezuella'nın kurtuluşu için neden silahlı mücadele yolunu seçtiniz?

D. BRAVO: Betancourt ve Leoni hükümetlerine karşı inançla silaha sarılan ve gerçekten yurtsever milliyetçi ve ilerici bir hükümet kurulana kadar da silahlarını bırakmayacak olan yüzlerce Venezuella'lı vatanseverlerden biri olduğumu zannediyorum. Kırlarda, şehirlerde, kışlalarda, üniversitelerde, okullarda silahlanan herkes, tabiatıyla, ülkenin kurtuluşu inancı ve amacı içindedir. İtiraf etmeliyim ki bende de bu inançlar mevcuttur. Fakat şunu da belirte-

yim: bunlar beni kötü ve adaletsiz şeylerin savunucusu yapmamış, aksine bunlara isyana zorlamıştır. Ülkemizin özel şartları içerisinde benim ve diğerlerinin *neden silahlandıkları hakkında vermek istediğim* cevap Venezuella milleti gerçeğine, işçilerin, köylülerin, öğrencilerin ve ilerici entellektüellerin yaşama koşullarına dayanmaktadır. Kısacası cevap halk kitlelerinin dertleri, acıları, ıstırapları üzerine kurulmuştur. Bu nedenle biz silahlarımızı yükselttiğimiz zaman, şu iki yoldan birini seçmek durumunda kalmıştık: Ya ABD tahakkümünde, vatanseverlikle uyuşmayan bir uşaklığa razı olacak, ya da kaçınılmaz olarak silahlanmayı gerektiren millî kurtuluş yolunu seçecektik...

Bir zalime karşı silaha sarılmak bütün devrimcilerin, köklü değişiklik isteyen herkesin temel karakteridir.

Biz barışçıyız, ama politik anlamda ve de silahlı mücadeleye karşı çıkan grubun genel izahları çerçevesi içinde barışçı değiliz. Bizler en geniş, en derin anlamda, felsefi anlamda barışın savaşçılarıyız. Kesinlikle barışı seven ve yeni, bambaşka bir dünya arzulayan savaşçılarız ve bu yeni dünyayı kazanmak için savaşıyoruz. Bu nedenle biz devrimciler silahlı saldırganlara silahla cevap vermekten ve halkın istekleri uğruna silahlı mücadeleye girmekten kaçınmayız.

SORU: Venezuella'nın politik, ekonomik ve sosyal kurtuluşu için silahlı mücadeleyi neden tek metod olarak seçtiniz?

CEVAP: Milli kurtuluş söz konusu olduğuna göre, kelimeler, Venezuella'da, hatta sadece Venezuella'da değil, tüm Lâtin Amerika'da neden silahlı mücadele verilmesi gerektiğini ortaya koyuyor. Milli kurtuluş dediğimiz zaman ABD emperyalizmine

karşı savaşı kastediyoruz. ABD emperyalizmine karşı savaş da silaha sarılmak demektir. Bugün ispatlanmıştır ki -Emperyalizm bizzat ispatlanmıştır ki- Lâtin Amerikalılar ve bilhassa Venezuellalılar için baskıdan ve esirlikten kurtulmanın silahlanmaktan başka yolu yoktur.

Bir grup adamın yerine başka birtakım adamları getirmek için savaşmıyoruz. Mücadelemiz iki değişik sistemin mücadelesidir. Bu Venezuella'nın kurtuluşuna verdiğimiz isimdir. Venezuella Devrimi ve tüm Lâtin Amerika Devrimi için tek metodun silahlı mücadele olduğuna inanıyoruz. Zira ABD emperyalizminin isteği budur. ABD bütün dünyayı, dolayısıyla Lâtin Amerika'yı da içeren bir politika uygulamaktadır. Amerika Ülkeleri Organizasyonu, Inter-Amerikan Savunma Örgütü ve benzeri örgütlerle Amerikan ülkelerinin iç işlerine nasıl müdahale ettiğini görüyoruz. ABD diğer devletlerin hükümranlarını daha da vahşileştirmek, iç işlerine karışmak, Lâtin Amerika'da hâlâ başta olan kukla hükümetlere emirler vermek için bu organizasyonları kullanmaktadır.

ABD emperyalizminin «temsili demokrasi» hükümeti kurmak istediği Santa Domingo'da ne olduğu gözler önündedir. Dominiklilerin kendi istedikleri hükümeti kurmalarını önlemek için askeri müdahalede bulundular. Bu sadece Dominik Cumhuriyeti için değil, bütün diğer Lâtin Amerika ülkeleri için de doğrudur. Zira Johnson (devrin ABD Başkanı-ç) ve üst rütbeli memurları bunu istemektedirler. Ve bunlar şayet başka bir Latin Amerika ülkesinde de halk kendi istediği hükümeti işbaşına getirmek isterse başına aynı şeyin geleceğini belirtmişlerdir.

Silahlı mücadelenin Venezuella kurtuluş hareketi için tek yol olduğu görüşüne sıkı sıkıya bağlı

olmama rağmen, bu temel ve ana yöntemle birlikte kullanılabilecek diğer mücadele çeşitlerine de karşı değiliz. Milli kurtuluş için mümkün olan her yolun kullanılması gerektiği inancındayız. Bu nedenle silahsız kitle eylemlerini, barışçı kitle eylemlerini, geleneksel kitle gösterilerini silahlı mücadeleyle birleştirmeli ya da nasıl birleştirileceğini bilmeliyiz. Her türlü açık ve gizli yöntemi, her türlü legal ve illegal usulü kullanmalıyız. Bununla beraber nihai kurtuluşa ulaşmanın temel ve ana yolunun silahlı mücadele olduğunu kesinlikle hatırdan çıkarmamak gerekir. Başka yol yoktur...

SORU: Köylülerin gerillalara ne gibi yardımları olmaktadır?

CEVAP: Herşeyden önce, bizzat gerilla gruplarına girerek silahlı mücadeleye katılırlar. Bu yardımın en yüksek seviyesidir. Köylülerin yiyecek temini de ana yardım konularındandır. Ayrıca haber almada, önemli rol oynarlar. Köylüler aracılığıyla düşmanın ne zaman geleceği, nereye gittiği ve gücü hakkında bilgi sahibi olabiliyoruz.

Bu arada bize yardım etmeye korkan köylüler düşmana da yardım etmemektedirler. Hiç bir tarafı tutmadıklarını söyleyerek onlara harekatımız hakkında bilgi vermekten kaçınmaktadırlar. Bu tip köylülere karşı sabırlı davranıyoruz ve bunlar vasıtasıyla iyi politik çalışmalar yapıyoruz. Bu tip köylülerin sayısı devamlı artmaktadır.

SORU: Venezuella'lılar Küba devrimini nasıl değerlendirmektedirler?

CEVAP: Küba devrimcilerinde ve Küba devriminin gelişiminin temelinde Küba'daki sosyalist gelişimi görüyoruz. Bütün dünya proletarya hareketi adına Küba komünist partisinin fikirlerini ve onun lideri Fidel Castro'yu herkes için, bilhassa sosyalist kamp için, gerçek bir örnek olarak görüyoruz.